SISA

Få styr på din pension:

En tryg fremtid

Soraarnerussutisiaqarnissat isumannaaruk:

Siunissaq toqqissisimanartoq

SISA-mit paasissutissiinermi aviisi | Informationsavis udgivet af SISA

LEIFF JOSEFSEN

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq Pele Broberg: Maanna innuttaasut qularnaariffigineqarput siuaassaminnit pitsaanerusunik atugaqarlutik utoqqalissasut.

Naalakkersuisoq for finanser, Pele Broberg: – Nu har befolkningen fået en garanti for, at de får bedre vilkår i deres alderdom, end deres forfædre.

Obligatorisk indbetaling:

Pension sikrer tryg alderdom

De ældre skal garanteres den bedst mulige tilværelse, når det aktive arbejdsliv er forbi. Det kræver rettidig opsparing og dermed rettidig omhu

Af Pele Broberg

Naalakkersuisoq for Finanser

Vort lands befolkning kan se frem til at leve gennemsnitligt længere. Det er der selvfølgelig først og fremmest grund til at glæde sig over. Udsigten til en aldrende befolkning tydeliggør behovet for at sikre en langsigtet sammenhæng imellem landskassens udgifter og indtægter.

> Nu har befolkningen fået en garanti for, at de får bedre vilkår i deres alderdom, end deres forfædre

Vores pensionister fortjener en god og tryg alderdom efter et langt arbejdsliv. Og politisk ønsker vi at fremme et økonomisk selvbærende samfund og dermed grundlaget for selvstændighed.

På efterårssamlingen 2016 vedtog Inatsisartut derfor med bredt flertal en lov om obligatorisk pensionsopsparing, som understøtter begge disse målsætninger.

Vore medborgere plejer at have et forråd. Vi fylder vores fryser op med forråd, og forbereder os til enten fødselsdage, konfirmationer, højtideligheder, og klargør sig til en særlig dag.

Pensionsordningen er netop et forråd til dig selv. At sikre at du som person har et godt forråd til den dag der bliver brug for det, da vi alle ved at tiden ikke kan standses. Loven omhandler lige netop dig.

Nu har befolkningen fået en garanti for, at de får bedre vilkår i deres alderdom, end deres forfædre. Pensionsordningen handler om dig, og som du selv skal bruge, når den tid oprinder.

Loven omfatter alle borgere mellem 18 år og pensionsalderen, som er fuldt skattepligtige til Grønland og har en årlig indkomst på over 100.000 kr. og ikke i forvejen indbetaler til en pensionsordning, f.eks. i forbindelse med deres arbejde.

Loven om obligatorisk pensionsordning indebærer, at borgere nu har en forpligtelse til selv at spare op til pension. Mange borgere sparer allerede op til en pension, enten gennem sin arbejdsgiver eller på egen hånd. Borgere, der allerede opfylder lovens krav, behøver derfor ikke at oprette en ny pensionsordning.

På forårssamlingen 2016 vedtog Inatsisartut at ændre hidtidige skattemæssige fradragsregler for pensionsopsparinger i udlandet. Beskatning af pensionsindbetalinger til udlandet blev rykket fra udbetalingstidspunktet til indbetalingstidspunktet.

Ændringen af fradragsreglerne for udenlandske pensionsopsparinger har fået den positive konsekvens, at der er blevet større interesse blandt vore lokale banker og pensionskasser for at udbyde pensionsordninger. Derved får kunderne flere lokale valg, når de skal beslutte, hvor deres pension skal placeres. Det er positivt, og det vil være med til at fremme vort lands samfundsøkonomi i en positiv retning, at der på denne vis sker en øget opsparing inden for landets grænser.

Jeg vil afsluttende gerne henvise til muligheden for at finde mere information på internettet: Se hjemmesiden www.aka.gl – under fanebladet "pension".

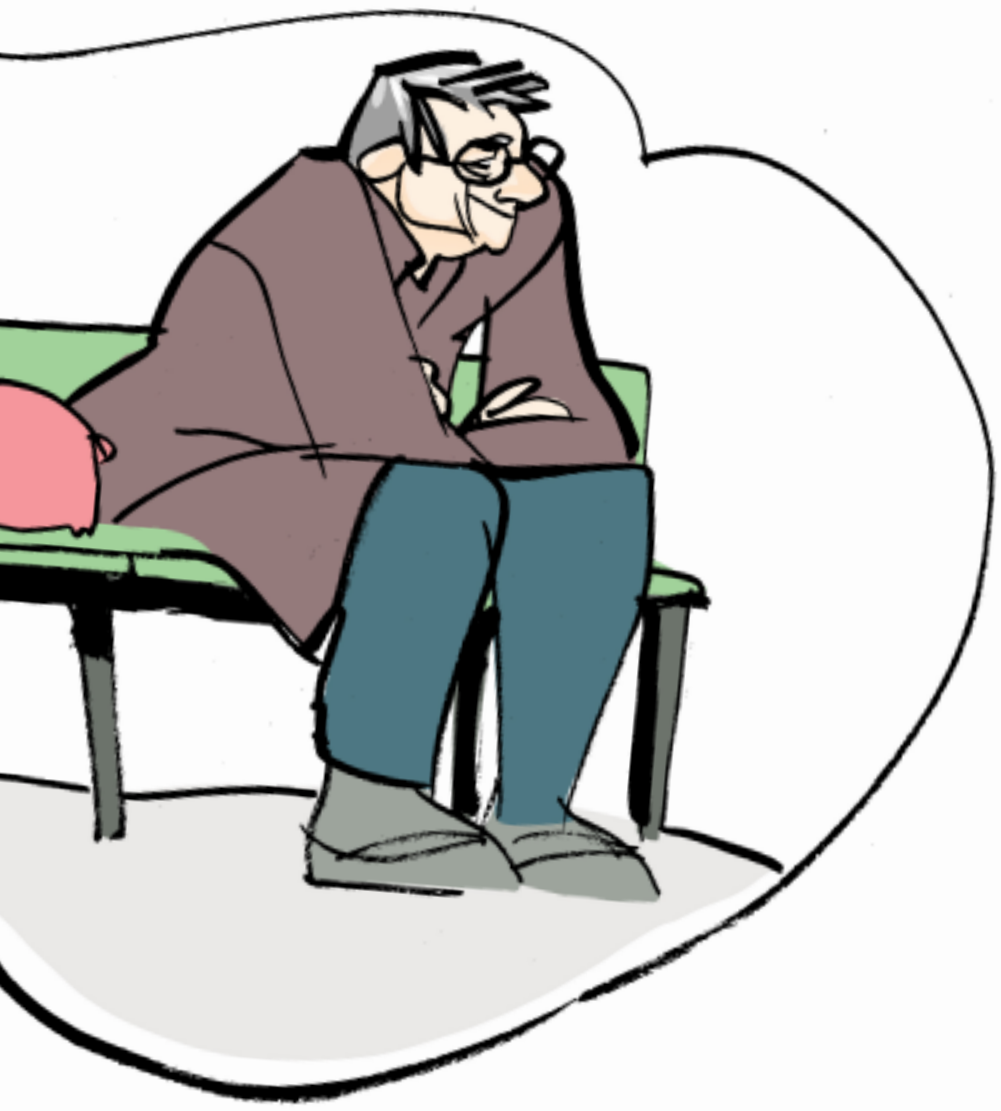

Soraarnerussutisiaqarnissamut ileqqaagaqarnissaq:

Toqqissisimanartumik utoqqalinissamut qulakkeerinnissutaavoq

Utoqqaat suliunnaarunik pitsaanerpaanik atugaqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Tamatumani piffissaagallartillugu ileqqaartoqassaaq

All. Pele Broberg

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq

Siunissami nunatsinni innuttaasut inuunertunerulernissaq ornitassaraat. Soorunalumi tamanna siullertut nuannaarutissaavoq. Nunatsinni innuttaasut utoqqalisut amerliartornissaat ilutigalugu nunatta aningaasaqarniarnikkut aningaasartuutini isertitanilu ataqatigiisinneqartariaqarnissaanillu tamanna aamma kinguneqassaaq.

Utoqqalinersiaqartortagut sivisuumik sulereersimanerup kingorna ajunngitsumik toqqissisimanartumillu utoqqalisinnaasariaqarput. Inuaqatigiit aningaasaqarnikkut imminut napatittut siuarsarneqarnissaat Naalakkersuinikkut kissaatigaarput, tamatumanilu namminersulernissap toqqammavissinnissaa.

Taamaammat Inatsisartut ukiakkut 2016-imi ataatsimiinnerini Inatsisartunit amerlanerussuseqartunit soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu inatsimmik akuersissuteqartoqarpoq, siunnerfinnik marlunnik siuliani taaneqartunut toqqammavisseeqataasussaq.

Inuiaqatigut peqqumaateqartarput. Inuuissiornissamut, apersortittoornissamut, persuarsiornissamut qerititsivik immertarparput ullup pingaartitatta nallernissaanut peqqumaasersorluta.

Ileqqaarineq tassaavoq ilinnut namminerpiamut peqqumaasersorneq. Ulloq nallertussamut inuup ataatsip peqqumaateqarluarnissaanut qulakkeerinnissut. Piffissap ingerlarnga unitsinneqarsinnaanngitsoq nalunagu inatsisip pineqartup inummut pineqartumut tunngaqqissaarpoq, Inuk pineqartoq toqqissisimalluni utoqqalisinnaanissaanut qulakkeerinnissut.

Maanna inuiaqatigiit siuliminniit pitsaanerusumik utoqqalinermi atugaqarsinnaalersillugit qulakkeerneqarput. Ileqqaarinninneq ilinnut tunngavoq, piffissaq nallerpat ilinnut atugassatit.

Tassannga innuttaasut 18-inik ukiullit aammalu utoqqalinersiaqalersut tamavimmik pineqarput, Kalaallit Nunaannilu akileraartussaatitaasut, aammalu ukiumut 100.000 kr.-it sinnerlugit isertitaqartut pineqarlutik, kiisalu assersuutigalugu suliffimminnut atatillugu utoqqalinersiaqalernissamut aaqqiissuussinermut akilersuileriinngitsut inatsimmi pineqarput.

Innuttaasut maanna nammineerlutik utoqqalinissaminnut ileqqaagaqalernissaannik pisussaatitaalernerinik soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu inatsit imaqarpoq. Innuttaasut amerlaqisut utoqqalinersiassanik ileqqaagaqalereerput, tamatumani sulisitsisoq aqqutigalugu imaluunniit nammineerlutik utoqqalinersiassanik ileqqaagaqarnermikkut. Taamaammat inatsisip piumasaqaataanik innuttaasut eqquutitsisut soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqiissuussinermik nutaamik pilersitsisariaqanngillat.

Inatsisartut upernaakkut 2016-imi ataatsimiinnerminni soraarnerussutisiaqalernissamut nunani allani aningaasaatit pillugit ilanngaasiisarnermut malittarisassat maannamut atuussimasut allanngortinneqarneri pillugit Inatsisartuni aalajangiiffigineqarput. Nunani allani soraarnerussutisiaqalernissamut akilersuutit akileraarusersorneqarneri soraarnerussutisiassat tunniunneqarnerini akileraaruserneqarunnaarlutik kisiannili soraarnerussutisiassanut akilersuinermi akileraarusersorneqartalerput.

Nunatsinni aningaaserivitta soraarnerussutisiaqarfiillu soraarnerussutisiassanik neqeroorniarnerminni soqutigineqarnerulernernik nunani allani soraarnerussutisiassanik ileqqaarinermi ilanngaasersueriaatsip nutaap kingunerivaa. Taamaasillutik sullitat soraarnerussutisiassami sumiinnissaanik toqqaaniarnerminni neqeroorutinik sumiiffinneersunik sullitat toqqagassaqarnerulissapput. Nunami ileqqaakkat annertusineqarneri nunatta inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut siuariartortinneqarnissaani iluaqutaassaaq.

Periarfissaq manna atorlugu nittartakkami paasissutissanik annertusisanik aallerfissaq innersuukkusuppara: Takuuk nittartagaq www.aka.gl – immikkoortortami "soraarnerussutisiat" ataani takuneqarsinnaapput.

> "Maanna inuiaqatigiit siuliminniit pitsaanerusumik utoqqalinermi atugaqarsinnaalersillugit qulakkeerneqarput"

SISA-mit paasissutissiinermi aviisi
Informationsavis udgivet af SISA

Aaqqissornera | Tilrettelæggelse:
SISA & Mediehuset Sermitsiaq.AG.

Aaqqissuisut | Redaktion:
Michael Linfos
Trine Juncher Jørgensen
Arne Mølgaard

Nutserisut | Oversættere
Sermitsiaq.AG & SISA

Suliarinnittoq | Produktion
Malene K. Christensen
Linda Rachlitz

Naqiterneqarfia | Tryk
Trykkeriet – Nordvestsjælland
Microvej 4, 4300 Holbæk

Imminut salloqittarnak – piumasaqaatit imatut eqquutsissavatit akileraarnissannullu kinguaattoornak

Illit 18-inik ukioqaleruit aamma Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartuullutit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuissaatit soraarninngornissat tikitserlugu. Taamatut Inatsisartut aalajangiipput maleruaqqusallu Inatsimmi normu 21-imi 28. novembari 2016-imeersumi sukumiinerusumik nassuiarneqarput

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Illit akisussaaffigivat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuinissat.

Inatsimmi soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisarnissamut piumasaqaammi illit isertitaqassutsit apeqqutaavoq tamatumalu saniatigut ukiut ingerlanerini qaffakkiartussalluni.

Malugiuk inatsimmi soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut naatsorsorneqarmat ileqqaarnissamut tunngavimmik taaneqartumut naleqqiussilluni. Ileqqaarnissamut tunngavik tassaavoq isertitat tamakkerlugit apeqqutaatinnagu isertitat A-unersut imaluunniit B-unersut. Tassa imaappoq akiliuteqartarnani ineqarneq, akiliuteqartarnani biileqarneq, akiliuteqartarnani telefoneqarneq, internet assigisaasalu taakkua akileraaruserneqarnerisa nalingat aamma soraarnerussutisiaqalernissamut akiliinissamut tunngavinnut ilaassapput.

Akiliutigisassap annertussusianut piumasaqaat ukiut tamaasa 1 procentpointimik qaffanneqartassaaq, 2024-mi 10 procentimut anngunnissaata tungaanut.

Malugiuk inatsisip namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlatsisunut pisussaatitsimmat suliffeqarfimmi sinneqartoorutinut naleqqiussilluni soraarnerussutisiaqalernissamut akiliuteqartoqartassasoq.

Akiliutigisassap annertussusianut piumasaqaat ukiut tamaasa 1 procentpointimik qaffanneqartassaaq, 2022-mi 6 procentimut anngunnissaata tungaanut.

Imaappat illit soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermik peqareerlutit aamma soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutit koruuninngorlugit inatsimmi aalajangersakkamit qaffasinnerullutik, taava illit allamik iliuuseqartariaqanngilatit. Piumasaqaatinik naammassinnipputit kisianni ilassutitut.

Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup ilisimaguniuk soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermik atuuttumik atorsinnaasumik peqartutit,

> Illit akisussaaffigivat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuinissat

nalorniguit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatsivimmut peqataaffigisannut paasiniaassaatit siunnersoqqullutillu.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermik peqanngikkuit soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu inatsit naapertorlugu, taava akileraartarnermut aqutsisoqarfiup skattekortimik nutaamik tunissavaatit, tassani akiliutissat amigaataasut akilersinneqassapput akileraarutip procentianut taava akileraartarnermut aqutsisoqarfiup aningaasat akilersinneqartut aaqqissuussinermut tassunga nuussavai.

Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup taamatut aaqqissuussineq ilisimasaqarfiginngikkuniuk, taava akileraartarnermut aqutsisoqarfik soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissamut illit aqqit atorlugu pilersitsissaaq.

Snyd ikke dig selv – sådan overholder du kravene og undgår skattesmæk

Når du fylder 18 år og er fuldt skattepligtig til Grønland, skal du betale til en pensionsordning, indtil du går på pension. Det har Inatsisartut besluttet og reglerne er beskrevet nærmere i Lov nr. 21 af 28. november 2016

Michael Linfos

Salgschef SISA

Det er dit ansvar, at du indbetaler til en pensionsordning.

Lovens krav til pensionsbidraget afhænger af din indkomst og vil stige med årene.

Bemærk at loven regner pensionsbidrag i forhold til det, der kaldes opsparingsgrundlaget. Opsparingsgrundlaget er al indkomst, uanset om det er A- eller B-indkomst. Dvs. der også skal indbetales pension af værdien for beskatningen af fri bolig, fri bil, fri telefon, internet mv.

Kravet til bidragets størrelse bliver sat op med 1 procentpoint hvert år, til det når 10 % i 2024.

Bemærk at loven forpligter selvstændigt erhvervsdrivende at betale pensionsbidrag i forhold til det skattepligtige overskud i virksomheden.

Kravet til bidragets størrelse bliver sat op med 1 procentpoint hvert år, til det når 6 % i 2022. Såfremt du allerede har en pensionsordning, og der indbetales et højere pensionsbidrag i kroner og ører end det loven foreskriver, behøver du ikke gøre mere. Så opfylder du kravene, men er du i tvivl, bør du søge råd og vejledning hos dit pensionsselskab.

Hvis du ikke har en pensionsordning i overensstemmelse med loven om obligatorisk pensionsordning, vil Skattestyrelsen udstede nyt skattekort, hvor de manglende indbetalinger vil blive opkrævet som et tillæg til trækprocenten.

Hvis Skattestyrelsen er bekendt med, at du har en eksisterende brugbar pensionsordning, overfører skattestyrelsen de opkrævede beløb til denne ordning.

Er skattestyrelsen ikke bekendt med en sådan ordning, opretter Skattestyrelsen en ny obligatorisk pension i dit navn.

Namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlatsisunut piumasaqaatit atuuttut makkuupput:

Sinneqartoorutit	**Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut minnerpaaq**
100.000 koruunit inorlugit	Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq piumasaqataanngilaq
100.000 kr. aamma 150.000 kr. akornanni	Sinneqartoorutit 0 aamma 2 procentiata akornanni
150.000 koruunit sinnerlugit	Sinneqartoorutit 2 procentiat

> Det er dit ansvar, at du indbetaler til en pensionsordning

For selvstændigt erhvervsdrivende gælder følgende:

Skattepligtigt overskud	**Minimum pensionsbidrag**
Under kr. 100.000	Ikke krav om pensionsopsparing
Mellem kr. 100.000 og kr. 150.000	Mellem 0 og 2 % af det skattepligtige overskud
Over kr. 150.000	2 % af det skattepligtige overskud

Akissarsiaqartartunut atuuttut makkuupput:

Ileqqaarnissamut tunngavik	Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut minnerpaaq
100.000 koruunit inorlugit	Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq piumasaqataanngilaq
100.000 kr. aamma 150.000 kr. akornanni	Ileqqaarnissamut tunngaviup 0 aamma 4 procentiata akornanni
150.000 koruunit sinnerlugit	Ileqqaarnissamut tunngaviup 4 procentia

For lønmodtagere gælder følgende:

Opsparingsgrundlag	Minimum pensionsbidrag
Under kr. 100.000	Ikke krav om pensionsopsparing
Mellem kr. 100.000 – kr. 150.000	Mellem 0 og 4% af opsparingsgrundlaget
Over kr. 150.000	4 % af opsparingsgrundlaget

Tabeli: Procentip qaffasissusiata qaffakkiartornera ukiuni 2018 - 2024

Tabel: Stigning i procentsats for årene 2018 - 2024

Ukioq / År	Procentip qaffasissusia / Procentsats
2018	4 %
2019	5 %
2020	6 %
2021	7 %
2022	8 %
2023	9 %
2024	10 %

Tabeli: Procentip qaffasissusiata qaffakkiartornera ukiuni 2018 - 2022

Tabel: Stigning i procentsats i årene 2018 - 2022

Ukioq / År	Procentip qaffasissusia / Procentsats
2018	2 %
2019	3 %
2020	4 %
2021	5 %
2022	6 %

Sooq soraarninngornissamut ileqqaassavit

Akissut – illit pillutit!

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq isummerfigissallugu ajornarpoq inuusuttuulluni sulilerluni aallartikkaanni. Tassami suli ukiorpassuit soraarninngornissap tungaanut ingerlasussaammata. Kisianni, illit ullumikkut toqqarlugu aalajangikkat illit inuuninnut soraarninngoruit annertuumik sunniuteqarput. Taamaattumik pingaaruteqarpoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermik qitiutitsinissat aamma aallaqqaaterpiaaniit qanoq ittoqarnera ilisimalersimagukku. Soqutaanngitsutut, paasiuminaatsutut aamma ajornartutut misinnarsinnaavoq, kisianni siunnersortinnissamik aamma ilitsersorneqarnissamik ujartuigit – nalinginnaasuuvoq tamanna akeqartarnani.

Imaassinnaavoq illit inuuninni allat amerlanerit inuunerminni ingerlanerat assigalugu ingerlasutit. Sulillutit allartipputit 20-ikkunnik ukioqarlutit taava sulissaatit soraarninngornissat tikillugu. Tamatuma kingornatigut naatsorsueqqissaarnerit tungavigalugit ukiuni 15-ini soraarnerussaatit, tassa nalinginnaasumik sulillutit isertittakkatit pigiunnaarlugit taamaattumillu aningaasartuutitit tamaasa akilertassallugit, soorlu assersuutigalugu pisortat utoqqalernersiaannit, neriuutiginartumillu illit nammineq ileqqaakkannittaaq ilallugit.

Ullumikkut utoqqalinersiaqalersinnaavutit 66-inik ukioqaleruit pisartagaqalissaatit kisianni 2021-mi aanaararsuaq, soraarninngornissamut ukiut 67-inut qaffanneqassapput, immaqalu kiap tamanna ilisimavaa siunissami piffissaq sivisuallaanngitsoq qaangiuppat soraarninngornissamut ukiut suli qaffaqqinneqassapput.

Suli sulilluta ingerlasugut ikiliartuinnarpugut utoqqarnik amerliartuinnartunik pilersuisussaasugut. Utoqqaat amerliartortut pisortat utoqqalinersianut aningaasartuutaat amerliartortissavaat, tamannalu pisortat aningaasaataannik tatisimannilissaaq.

Taamaattumik isumassarsiatsialaavoq nammineq inuttut annertunerusumik akisussaaffeqarluni soraarninngornissamut ileqqaarnissaq. Tamatuma kingunerisaanik illit nammineq sunniuteqarfigissavat soraarninngorlutit inuunissat aningaasaqarnikkut qanoq ittuussanersoq.

Hvorfor spare op til pension

Det hurtige svar er – for din egen skyld!

Michael Linfos

Salgschef SISA

Det er svært at forholde sig til pensionsopsparing, når man som ung træder ind på arbejdsmarkedet. Det er jo først om rigtigt mange år, at man skal gå på pension. Men - de valg du træffer i dag, har stor betydning for dit liv, når du går på pension. Derfor er det vigtigt, at du har fokus på pensionsopsparing, og lige fra starten sætter dig ind i tingene. Det kan virke uinteressant, uoverskueligt og svært, men så søg råd og vejledning – det koster som regel ingenting.

Sandsynligvis følger dit liv de samme mønstre som de fleste andres. Du starter på arbejdsmarkedet i starten af 20'erne og arbejder til du skal gå på pension. Derefter har du statistisk omkring 15 år som pensionist, hvor du ikke længere har din sædvanlige arbejdsindkomst, og derfor skal betale alle dine udgifter - f.eks. fra en offentlig alderspension, forhåbentlig suppleret med din egen opsparing.

I dag kan du få tildelt alderspension, når du er 66 år, men allerede i 2021 bliver pensionsalderen sat op til 67 år – og hvem ved, måske vil pensionsalderen blive sat yderligere op inden for en overskuelig fremtid.

Vi bliver færre og færre erhvervsaktive til af forsørge et stigende antal ældre. Flere ældre vil forøge det offentliges udgifter til alderspension, og det bringer samfundsøkonomien under pres.

Derfor er det en rigtig god idé selv at tage et større personligt ansvar og få sparet op til pension. Du har dermed indflydelse på, hvordan din pensionstilværelse økonomisk vil forme sig.

LEIFF JOSEFSEN

Illit qanoq iliorpit?

(Redaktion) Inuunertusiartorpugut ukiunilu aggersuni utoqqaat amerliartussallutik. Soorunami nuannaarutissaavoq. Soraarninngornissatsinnulli aningaasanik toqqortaqarniarluta qanoq iliortarpugut? Soraarninngorutta nassuerutigisariaqarparput sulineq taamaatittoq qaammammullu akissarsiat unillutik. Nuummi aqqusinermi angalaarpugut inuit soraarninngornissaminnut ileqqaarnissaminnut qanoq eqqarsarnersut qanorlu iliornersut apersorlutigik. Soraarnerussutisisarnissamullu maleruagassat nutaat qanoq eqqarsaatersorfigisimaneraat.

LEIFF JOSEFSEN

Helene Janussen

Paasiuminaatsippara soraarnerussutisiassanut ileqqaarneq qanoq imaqarpiarnersoq. Eqqarsaatigivallaarnikuunngilara itinerusumik, taava kisianni nikerartussaasut paasikannernikuuara, paasiuminaappoq. SISA-mut paasiniaasinnaallunga nalunngikkaluarpara, kisianni paasiniaanikuunngilanga itinerusumik. Utoqqaliguma inuunerma pitsaasuunissaa soorunami pingaarteqaara.

Jeg har ikke helt forstået, hvad den nye lov om pensionsopsparing indebærer. Ikke andet end at der er sket ændringer, og det forvirrer mig umiddelbart, fordi jeg endnu ikke har sat mig ind i de nye regler. Jeg ved ellers godt, at jeg kan søge informationer hos SISA, men jeg har ikke fået det gjort, selvom en god alderdom betyder meget for mig.

Hvad gør du?

(Redaktion) Vi lever længere, og gruppen af ældre vokser de kommende år. Det er naturligvis glædeligt. Men hvad gør vi for at polstre os økonomisk til pensionisttilværelsen? Den dag vi må se i øjnene, at det er slut med det aktive arbejdsliv og den månedlige løncheck? Vi har været på gaden i Nuuk for at høre, hvad folk tænker og gør for deres pensionsopsparing. Og hvilke overvejelser de eventuelt har gjort sig om de nye pensionsregler.

LEIFF JOSEFSEN

Brian Kibenich

Sulisut kattuffiat aqqutigalugu soraarnerussutisiaqarnissannut ileqqaagaqarpunga. Maannakkut ingerlaannarpoq, eqqarsaatiginerusariaqarunarparali. Taamaattuartarpoq. Ilisimaneqartarpoq sillimmasiinermut tunngasut malinnaavigineqartariaqartut qanorlu akilersorneqarnersut. Namminersorlutilli Oqartussat killilertarpaat qanoq annertutigisumik akiliisoqartassanersoq. Sulisut kattuffiatigut soraarnerussutisiaqarnissamut ileqqaartoqartariaqarnera uannut pissusissamisoorpoq, aatsaalli ukiuni kingullerni soraarnerussutisarnissaq iluamik eqqarsaatiginerusalerpara, piffissanngorpallu pingaaruteqartussaalluni. Arlalitsigulli ileqqaarpunga. Soraarnerussutisinissamut ileqqaagaqartariaqarpoq, taannali kisimiittariaqanngilaq, allaanngilarmi piginneqatigiissutitigut pinnguarneq. Taamaattumik allatigut aamma ileqqarpunga siumut isigisumik aningaasaliillunga.

Jeg har en pensionsopsparing gennem min fagforening. På nuværende tidspunkt kører den bare, men jeg burde jo nok gøre mere ud af den. Det er jo det klassiske. Man ved, man skal holde sig ajour med det i forhold til, hvad der er tilknyttet af forsikringer og hvor meget, man betaler ind til den. Men Selvstyret sætter nogle grænser for hvor meget, arbejdsgiveren kan indbetale. Det var naturligt for mig, at der fulgte en pensionsopsparing med fagforeningen, men det er først i de senere år, hvor jeg er begyndt at tænke mere alvorligt over pensionen, og at den faktisk kommer til at betyde noget på et tidspunkt. Jeg spiller dog på flere heste. Man skal have en pensionsopsparing, men jeg vil ikke have den alene, for det er lidt som at spille på aktier. Jeg har derfor også andre steder, hvor jeg investerer i forhold til at sikre mig fremadrettet.

LEIFF JOSEFSEN

Beatrine Heilmann

Annertunerusumik eqqarsaatersuuteqarfigineq ajorpara, nalunngiinnarpara ileqqaakka taakku automatiskimik katersortarlugit taavalu akissarsiama ilaannik nammineq akiliuteqartarlunga. Pingaartippara soorunami ileqqaqassallunga, imaanngikkaluarluni soraarnerussuteqarnissamut kisiisa eqqarsaatigalugit, kisianni ileqqaqarlunga. Arlaannik ajornatooriataassagaluaraanni sillimmateqarnissaq taanna pingaaruteqarmat.

Jeg har ikke tænkt nærmere over det, jeg ved bare, at det sker automatisk, hvor jeg selv betaler en del af pensionsopsparinge af min løn. Jeg synes det er vigtigt med opsparing og ikke kun i forhold til pensionen, men decideret opsparing. Det vigtigt at have nogen forsikring, såfremt der sker noget med en.

LEIFF JOSEFSEN

Gitte Johnsen Lynge

Soraarnerussutinissamut amerlanerusunik ileqqaarnissara eqqarsaatigisimanngilara. Tassalu allatuulli qaffasitsigisunik akissarsineq ajorama. Atorfillit soraarnerussutisiaqarnissamut aningaasaateqarfianut sulisitsisora akiliisarpoq, taamaalilluna 65-iliiguma atorfilittatut soraarnerussutisiaqarsinnaallunga. Tamatuma saniatigut soraarninngoruma Danmarkimut nuunnissara isumaliutigaara. Atorfilittatut soraarninngoruma nunatsinniit Danmarkimi qaffasinnerusunik soraarnerussutisiaqarnissara pineruara. Nammineq sinniisuuvunga, ukiorpassuarnilu una assigiinngisitsineq peerniarsimagaluarpara. Kalaallit Nunaanni Danmarkiinnermiit 25-30 procentimik appasinnerusunik pisartussavugut. Tamatuma saniatigut tamakkiisumik atorfilittatut soraarneruguit Kalaallit Nunaanni – tassalu ukiut 25-t sinnerlugit atorfilittatut sulisimallutit – Kalaallit Nunaanni utoqqalinersianik pisinnaanngilatit, amerlavallaanik pissarsisarnerit peqqutigalugu. Danmarkimi atorfilittatut soraarnerussutisiat utoqqalinersiutillu tamakkiisut pissarsiarineqarsinnaapput. Taamaattumik kalaallit ilinniartitsisorpassuit palasillu ullumikkut Danmarkimi najugaqarput. Taamaanngippat aningaasatigut imminut sianiinnaassapput. Aamma Danmarkimi inuuniarnermi aningaasartuutit apparsinnerupput.

Jeg gør mig ingen tanker om flere pensionsopsparinger. Jeg er tjenestemand. Det betyder, at jeg ikke får en så høj løn som andre. Arbejdsgiveren indbetaler til gengæld en pension til Tjenestemændenes Pensionskasse, som giver mig ret til tjenestemandspension, når jeg fylder 65 år. Bortset fra det overvejer jeg at flytte til Danmark, når jeg bliver pensioneret. Det har noget at gøre med, at jeg får mere udbetalt i tjenestemandspension i Danmark end i Grønland. Jeg er selv tillidsrepræsentant, og jeg har i årevis forsøgt at få den her – diskriminering – fjernet. Vi får udbetalt 25-30 procent mindre i Grønland, end hvis man bor i Danmark. Plus at i Grønland, hvis du har en fuld tjenestemandspension – det vil sige, har arbejdet mere end 25 år som tjenestemand – så får du ikke nogen grønlandsk folkepension udbetalt, fordi du simpelthen får for meget udbetalt. I Danmark får man både sin tjenestemandspension og fulde folkepension. Derfor bor mange grønlandske folkeskolelærere, præster i Danmark i dag. Ellers snyder de sig selv økonomisk. Leveomkostningerne er også billigere i Danmark.

LEIFF JOSEFSEN

Anton M. Petersen

Siusinnerusukkut soraarnerussutisisarnissaq eqqarsaatigisorsuusimanngilara. Ukiulli ilngerlaneranni allanngorpoq. Nalunngilara SISA-mi soraarnerussutisisussaallunga, naluarali aningaasat ileqqaarneqartut ikippallaarnersut. Procentit akissarsiatigut SISA-mut akilutigineqartartut qaffasinnerusinnaapput. Nammineq soraarnerussutisinissamut allatigut ileqqaagaqanngilanga, maannakkulli isumaliutigaara. Arlaanik iliuseqarnissamut piffissanngorpoq. Siusinnerusukkut soraarnerussutisiassannut ileqqaarnissara soqutigisimanngilara. Ulluinnarni eqqarsaatigineqarneq ajorpoq: Utoqqaligutta suna inuussutigissavarput. Aatsaat maannakkut taamak ukioqalerama tamakku eqqarsaatigisalerpakka. Misigisimavunga kingusinaarlunga aallartillunga. SISA-mili soraarnerussutisiaqarnissara naammagisimaarpara. Aallarniutaavoq.

Jeg har ikke tænkt så meget over pensionen tidligere. Men det har ændret sig med alderen. Jeg ved godt, at jeg har en pension hos SISA, men jeg ved også, at de penge, der bliver overført til opsparingen, er for lidt. Den procentdel, der går over løntrækket og ender i SISA, kunne godt være meget højere. Jeg har ikke selv oprettet andre pensionsopsparinger, men det spekulerer jeg over nu. Det er nok på tide at gøre et eller andet. Jeg har ikke interesseret mig for pensionsopsparing tidligere. Det er ikke noget, man tænker over i det daglige: hvad vi skal leve af, når vi bliver ældre. Det er først nu, hvor alderen er til det, at jeg tænker over den slags. Jeg føler faktisk, at jeg kommer for sent i gang. Men jeg er tilfreds med min pension i SISA. Det er en start.

LEIFF JOSEFSEN

Ivalo Hammeken Schultz

Eqqarsaatigisorsuuneq ajorpara. Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineq nutaaq uannut aallartiffiuvoq nutaaq, naak ileqqaagaqareeraluarlunga. Naluara qassiunersut. Aamma soraarninngoruma qassanik pisassanersunga. Taamatut eqqarsaatigisimanngilara. Maannakkorpiaq meeqqakkalu inuunitta pitsaasuunissaa eqqarsaatiginerusimavara. Maannakkorpiaq pisut agagulu angumeriniagassat eqqarsaatiginerusarsimavakka. Ukiut 30-35-it qaangiuppata soraarninngoruma inuunissara pilersaarusiorsimanngilara. Arlaatigut takorlooruminaappoq. Imaassinnaavoq maannakkut akiliinerit kontomi malinnaavigineqarsinnaalerpata pitsaanerulissasoq. Taamaalilluni pinngitsaalisamik soraarnerussutisiaqarnissamut ileqqaarneq pitsaasuuvoq, malinnaavigiuminarnerummat. Paasissutissat amerlanerusimasinnaagaluarput. Soorlu aamma timip aalatinnissaata pingaassusaa paasissutissiissutigineqartartoq. Tamanut peqqinnarlunilu pitsaassagaluarpoq utoqqaligutta inuunissarput eqqarsaatiginerusuugutsigu.

Jeg har ikke gjort mig så mange tanker. Den nye pensionsordning bliver en ny start for mig, selv om jeg allerede har sparet op. Hvor meget har jeg ikke styr på. Heller ikke hvad jeg vil få, når jeg engang skal på pension. Sådan har jeg ikke tænkt over det. Jeg har mere prioriteret min livskvalitet her og nu og mine børn. Det har kørt meget på nuet, og hvad man skal nå til i morgen. Jeg har ikke planlagt livet, som det vil se ud om 30-35 år, når jeg skal på pension. Det er uoverskueligt på en eller anden måde. Det kan være, det bliver bedre nu, hvor man kan følge med i indbetalingerne på sin konto. På den måde er det godt med en tvungen pensionsopsparing, så man får bedre overblik. Der kunne godt have været lidt mere information. Ligesom når der bliver informeret om vigtigheden af motion. Det kunne være sundt og godt for alle med mere fokus på vores situation på vores ældre dage.

LEIFF JOSEFSEN

Angutinnguaq Heilmann

Pingaaruteqartorujussuuvoq inuuneq ullumi eqqarsaatigalugu, pissutigalugu inuttut nammineq taamanikkussamut artorsassanngikkutta siumut eqqarsarnissaq pingaartorujussuuvoq. Uanga nammineq misigisara aallaavigalugu aamma qitornannut ingerlateqqereerpara taanna, siumut pilersaarusiorlusi iliorniaritsi, taamanikkussamut oqinnerussaaq inuuneq. Ullumikkut suna tamarmi aningaasanik aqunneqarami, taamaasiunngikkutta siunissami immitsinnut artorsartittussaagatta.

Det er meget vigtigt at tænke fremad, for at kunne klare sig godt senere. Jeg har selv givet den læresætning videre til mine børn: at de skal planlægge fremad for at gøre livet lettere. Alt bliver styret af penge i dag, og det må vi have i tankerne, hvis vi ikke skal gøre livet tungt for os selv.

LEIFF JOSEFSEN

Jørgen Hammeken-Holm

Soraarnerussutisinissaq inuuninni eqqarsaatigineq ajorpara. Atorfeqarnerma ilagiinnarpaa. Saniatigut soraarnerussutisinissamut ileqqaarnissaq, aningaasaliinissaq assigisaalluunniit eqqarsaatigisimanngilakka. Naluaraluunniit taamanikkussamut qanoq pissaqassanerlunga. Nalunarumaanngilaq. Soorunami nalunngilara soraarninngoruma aningaasatsialaassasut, taamanikkulli qanoq sunniuteqarumaarnersut naluara.

Pension er ikke noget, der præger min tilværelse. Det er noget, der kører automatisk som en del af min ansættelse. Jeg har ikke overvejet ekstra pensionsopsparinger og investeringer og så videre. Jeg ved ikke engang, hvor meget jeg ender med at få. Den tid, den sorg – eller glæde. Jeg er selvfølgelig klar over, at det er nogle rigtig dejlige penge at have, når jeg går på pension, men hvad det kommer til at betyde for mig til den tid, ved jeg faktisk ikke.

PRIVAT

Erla Vinther

Maannakkorpiaq soraarninngornissannut ileqqaarnissaq eqqarsaatigisarpara. PFA Soraarnermiissimavunga, siulersuisulli sinniisutullu aallartitat aalajangerput ukiut nikinneranni PFA Pension Danmarkimut nuunneqassasoq. Isumaqarpunga soraarnerussutisiaqarnissamut akiliisartuusugut aalajangiinermi akuutinneqarnissatsinnut periarfissaqanngitsugut. Apeqquterpassuupput siunissannut nalorninarsisitsisut. Apeqqut suli misissorpara. Inatsitigut immikkoortorpassuupput paasiniartariaqakkakka. Nalunaarutigineqartut paasissutissanut PFA Pensionimit pissarsiannut naapertuutinngillat. Inatsisitigut piumasaqaateqarpoq iluamik paasissutissiissutigineqarsimanngitsunik. Isumaqarpunga sumi najugaqarnissamut pituttugaasugut.

Lige nu tænker jeg en del over min pensionsopsparing. Jeg havde PFA Soraarneq, men bestyrelsen og repræsentantskabet besluttede at flytte vores opsparing til PFA PENSION i Danmark her ved årsskiftet. Jeg mener, at vi som pensionsbetalere har fået urimelig lidt mulighed for at blive inddraget i beslutningen. Der er mange spørgsmål, som gør mig usikker på fremtiden. Jeg undersøger stadig spørgsmålet. Der er mange juridiske aspekter man skal sætte sig ind i. Det, jeg er blevet meddelt, harmonerer ikke med de oplysninger, jeg har fra PFA PENSION. Der er en masse juridiske betingelser, som vi ikke er blevet orienteret ordentlig om. Jeg føler, at vi er stavnsbundet.

Hvorfor spare op i Grønland frem for i udlandet

Michael Linfos
Salgschef SISA

I 2016 ændrede Naalakkersuisut lovgivningen på skatteområdet således, at indbetalinger til udenlandske pensionsordninger fra 2017 skal beskattes i Grønland inden indbetaling til den udenlandske pensionsudbyder. Således sikres det, at penge tjent i Grønland også bliver beskattet i Grønland.

Indbetalinger til grønlandske pensionsudbydere giver stadigvæk fradrag i skatten ved indbetaling og beskattes først med almindelig indkomstskat, når de udbetales. Altså ingen ændringer i forhold til tidligere.

Ultimo 2017 trak PFA Soraarneq sig ud af Grønland og medlemmernes opsparing er blevet beskattet og den resterende del overført til PFA Pension i Danmark. Landskassen fik dermed en ekstraordinær indtægt på ca. 475 mio. kroner, som skal være med til at finansiere de nye lufthavne i Grønland.

I 2017 publicerede SISA et notat som også er tilgængelig på vores website www.sisa.gl

Det fulde notat er gengivet her:

Det er en dårlig idé for den Grønlandske stat, at befolkningen sparer op med beskattede midler.

6. september 2017
Carsten Anker Nielsen, ansvarshavende aktuar i SISA
Torben Jørgensen, bestyrelsesmedlem og medlem af investeringsudvalget i SISA

Grønlands offentlige gæld er begunstiget af det lave renteniveau på statsobligationer i Danmark. Derfor er den direkte låneomkostning meget lav – selv over en lang tidshorisont. Det betyder, at selv med lave forventninger til pensionsinstitutternes afkast fremover, bliver pensionsopsparing med beskattede midler i stedet for ubeskattede midler en dårlig idé for de offentlige finanser.

Problemstillingen om beskatning ved udbetaling frem for ved indbetaling har også været diskuteret i Danmark i forbindelse med dette års finanslov. Der er opmærksomhed på, at beskatning ved udbetaling er mere efficient for samfundet på grund af rentetilskrivningen.

I gennemsnit vil en pensionsindbetaling ligge ca. 30 år før den udbetales. Når pensionsopsparingen sker med ubeskattede midler forrentes den fremtidige skat med afkastet i pensionsinstituttet og der betales hvert år PAL skat heraf. Den offentlige gæld nedsættes løbende med PAL skatten af afkastet og endelig med skatten af den fremtidige udbetaling. Hvis pensionsopsparingen sker med beskattede midler betales skatten på indbetalingstidspunktet, og skattebeløbet kan anvendes til at reducere den offentlige gæld med det samme.

Hvis politikerne har neutrale tidspræferencer vil den bedste beskatningsform være den, som nedbringer den offentlig gæld mest.

Et simpelt regnestykke viser, at fremrykning af beskatningen er en dårlig idé.

I de seneste år, har den direkte renteudgift knyttet til offentlig gæld ligget på 1,5%. Hvis der eksempelvis sker en forøgelse af skatten med 50 mio. kr. som følge af, at pensionsbidraget ikke fradrages i den skattepligtige indkomst, vil denne forøgelse på 50 mio. kr. forrentet med 1,5% medføre at den offentlige gæld om 30 år er 78 mio. kr. mindre.

Hvis pensionsbidraget ikke var blevet beskattet, ville de 50 mio. kr. ved et årligt afkast på 6% være steget til 221 mio. kr. samtidig med, at der løbende var indbetalt PAL skat, som havde reduceret gælden med 43 mio. kr. Alt i alt ville den offentlige gæld dermed være ca. 264 mio. kr. mindre – altså 186 mio. kr. lavere end ved fremrykket beskatning.

Med disse forudsætninger vil fremrykningen af beskatningen kun give 30% af det man ellers kunne opnå.

Det er på ingen måde udelukket, at de nuværende økonomiske forhold omkring forskellen imellem den direkte renteudgift på den offentlige gæld og afkastet på pensionsopsparing fortrinsvis placeret i reale aktiver kan fortsætte i 30 år. Ved at placere pensionsopsparingen i reale aktiver er der dog en risiko for at det kan gå dårligere.

Tabellen på næste side viser, at selv om det skulle gå så usandsynligt dårligt, at pensionsafkastet kun er 2% over 30 år, vil den offentlige gæld blive reduceret betydeligt mere ved udsættelse af beskatningen.

De 50 mio. kr. svarer til den direkte skat, som udløses hvis fradragsberettiget pensionsopsparing på 115 mio. kr. ændres til at være uden fradragsret. Samtidig med denne beskatning må det selvfølgelig forventes, at pensionsopsparingen nedsættes med den direkte skat på 50 mio. kr. Hermed vil der i stedet for 115 mio. kr. kun blive indbetalt 65 mio. kr. i pensionsinstituttet, og det kan forudsættes, at denne del af pensionsopsparingen tilskrives samme afkast og bidrager med det samme PAL beløb.

Tabellens effekt på gældsreduktionen efter 30 år vil være akkumulerende år efter år. Således vil man 10 år efter de 30 år være ca. 800 mio. kr. fattigere, hvis det årlige afkast i gennemsnit har været 4%.

LEIFF JOSEFSEN

Sooq Nunatsinni ileqqaarnissaq nunanit allanit salliunneqassava

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Naalakkersuisut 2016-imi akileraartarnermut inatsimmik allanngortitsipput imaalillugu nunani allani soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfinnut akiliutit 2017-imiit Kalaallit Nunaanni akileraaruserneqartalissasut, tassa nunami allami soraarnerussutisiaqalernissamut nioqquteqartumut akiliutigineqanngitsoq. Taamaaliornikkut qulakkeerneqarpoq aningaasat Kalaallit Nunaanni akissarsiarineqartut aamma Kalaallit Nunaanni akileraaruserneqassasut.

Kalaallit soraarnerussutisiaqalernissamut nioqquteqartuinut akiliutit akiliutigineqarnerminni akileraarnermi suli ilanngaatigineqarsinnaapput aamma aatsaat tunniunneqarnerminni nalinginnaasumik isertitatut akileraaruserneqassallutik. Tassa imaappoq siusinnerusukkut pissutsit allanngortinneqanngillat.

PFA Soraarneq 2017-ip naanerani Kalaallit Nunaannit anivoq ilaasortaasalu ileqqaagaat akileraaruserneqarput sinneruttullu Danmarkimi PFA Pensionimut nuunneqarlutik. Taamaalilluni Nunatta Karsia immikkut ittumik isertitaqarpoq 475 mio. koruunit missaannik, taakku Kalaallit Nunaanni mittarfinnut nutaanut aningaasalersuinermut ilaatigut atorneqassapput.

SISA 2017-imi allakkiamik saqqummiussaqarpoq taanna aammattaaq nittartakkatsinni uani www.sisa.gl pissarsiarineqarsinnaavoq.

Allakkiaq tamakkerlugu saqqummiunneqarpoq uani:

Kalaallit Nunaannut isumassarsiatsialaanngilaq innuttaasut aningaasanik akileraarusikkanik ileqqaassappata.

Ulloq 6. septembari 2017
Carsten Anker Nielsen, SISA-mi akisussaasuulluni aktuari
Torben Jørgensen, SISA-mi siulersuisunut ilaasortaq aamma aningaasaliisarnermut ataatsimiititaliami ilaasortaq

Kalaallit Nunaata akiitsui Danmarkimi statsobligationit erniaasa appasinnerannit pitsaasumik atugassaqartinneqarput. Taamaattumik toqqaannartumik taarsigassarsiaqarnermi aningaasartuutit assut appasipput, aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq isigalugu. Tamanna imatut paasineqassaaq siunissami soraarnerussutisiaqalernissamut aningasaateqarfiit iluanaaruteqarnissaasa appasinnissaannut ilimaginnikkaluaraanniluunniit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat akileraarusikkat akileraaruserneqanngitsunut taarsiullutigit pisortaq aningaasaqarnerannut tamanna isumassarsiatsialaanngilaq.

Tunniussinermut tunngatillugu akileraarusiineq akiliinermi akileraarusiinermut taarsiullugu aamma tamanna Danmarkimi ukioq manna aningaasanut inatsimmut atatillugu oqallisigineqarpoq. Eqqumaffigineqarpoq tunniussinermi akileraarusiineq inuiaqatigiinnut sunniuteqarnerussasoq ernialersuineq tunngavigalugu.

Agguaqatigiissitsilluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaat tunniunneqanngitsoq ukiut 30-t missaanni uninngassapput. Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat akileraaruserneqanngippata taava soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatsivimmi iluanaarutit siunissami akileraarutaasussanit ernialersorneqassapput tamannalu ukiut tamaasa PAL-mik akileraaruserneqassaaq. Pisortat akiitsui ingerlaavartumik iluanaarutit PAL akileraarut aqqutigalugu appariartussapput kiisalu naggataatigut siunissami tunniunneqartussat akileraarutaannik. Imaappat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat aningaasanik akileraarusikkanik akilerneqarlutik taava piffissami akiliuteqarfiusumik akileraarut akilerneqassaaq, kiisalu akileraarutip annertussusia oqartussaasut akiitsuinik appartitsinermut ingerlaannaq atorneqarsinnaalluni.

Imaappat politikkerit arlaannut attuumassuteqanngitsumik piffissamik salliutitaqarlutik taava akileraarusiineq pitsaanerpaaq tassaassaaq oqartussaasut akiitsuinik annerpaamik appartitsisoq.

Kisitsinerup ajornanngitsup takutippaa akileraarusiinissamik siuartitsineq isumassarsiatsialaanngitsoq.

Ukiuni kingulliunerusuni oqartussaasut akiitsuinut ernianut aningasartuut toqqaannartumik attuumassuteqartoq 1,5 procentimiippoq. Soorlu assersuutigalugu akileraarutaasoq 50 mio. koruuninik qaffappat, tassa soraarnerussutisiaqalernissamut akileeqataassut akileraarutigineqartussatut isertitanit ilanngaatigineqanngitsut kingunerisaanik, taava ilassutaasoq 50 mio. koruuninik annertussuseqartoq 1,5 %-imik ernialersorlugu tamatuma kingunerissavaa oqartussaasut akiitsuisa ukiut 30-t qaangiuppata 78 mio. koruuninik annikinnerulernerat.

Soraarnerussutisiaqalernissamut akileeqataasut akileraaruserneqarsimanngippat taava taakku 50 mio. koruunit ukiumut iluanaarutit 6 %-iuppata 221 mio. koruuninut qaffassimassapput, tamatumunngalu ilutigitillugu ingerlaavartumik akileraarut PAL akilerneqartarsimassalluni, tamatuma akiitsut 43 mio. koruuninik annikillisissimassavai. Tamakku tamaasa ataatsimut isigalugit tamatuma kinguneranik oqartussaasut akiitsui 264 mio. koruunit missaannik ikinnerussapput, tassa imaappoq 186 mio. koruuninik ikinnerullutik siusinnerusukkut akileraarusiinermut sanilliussilluni.

Piumaqaatit taakku atorlugit siusinnerusukkut akileraarusiineq taamaallaat angusarisinnaasat 30 %-nik angusaqarfiusinnaavoq.

Tamatumani ilanngutinngitsoorneqanngilluinarpoq maannakkut aningaasaqarniarnermi pissutsit tunngavigalugit oqartussaasut akiitsuisa toqqaannartumik erniatigut aningasartuutitaasa aamma soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat piviusumik naliliutinut inissinneqarsimasut assigiinngissutaannut tunngasut ukiuni 30-ni ingerlaannarsinnaanerat. Taamaattorli soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat naliliutinut piviusunut inissinneqarnerisigut pitsaanngitsumik ingerlasoqarsinnaanera nalorninartoorfiusinnaavoq.

Matuma kinguliani tabelimi takutinneqarpoq naak ajorluinnartumik ingerlasoqaraluarpat, tassa soraarnerussutisiassanit iluanaarutit ukiut 30 ingerlanerini taamaallaat 2 %-iulluni, taava oqartussaasut akiitsui kingusinnerusukkut akileraarusiineq tunngavigalugu malunnaateqarluartumik ikilissapput.

Taakku 50 mio. koruunit toqqaannartumik akileraarut assigaat, tassa soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat 115 mio. koruunit ilanngaatigineqarsinnaasut allanngortinneqarpata ilangaatigineqassanngitsutut. Akileraarusiinermut tassunga ilutigitillugu soorunami naatsorsuutigisariaqarpoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat apparnissaat toqqaannartumik akileraataasunit 50 mio. koruuniusunit. Tamatuma kingunerisaanik 115 mio. koruuninut taarsiullugit taamaallaat 65 mio. koruunit soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfimmut akilerneqassapput, kiisalu naatsorsuutigineqassaaq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat taakkua ilaat iluanaarummik assinganik ilaneqassapput aamma PAL aningaasartaanik assinganik tapertassallutik.

Tabelip sunniutaa ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsunik appartitsinermut ukiut tulleriiaarlugit annertusiartussaaq. Taamaalilluni ukiut taakkua 30-t qaangiutereerpata ukiut qulit qaangiunnerisigut 800 mio. koruunit missaannik piitsuunerusoqassaaq, ukiumoortumik iluanaarutit agguaqatigiissitsilluni 4 procentiusimappata.

Oqartussaasut akiitsuisa assigiinngissusiat ukiut 30-t ingerlanerini 50 mio. koruuninik akileraarusiilluni / Forskel i offentlig gæld efter 30 år af en beskatning på 50 mio. kr.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aningasaateqarfimmi ukiumoortumik iluanaarutit / Årligt afkast i pensionsinstitut	Ukiut 30 qaangiunneranni toqqaannartumik akileraarutit / Direkte skat efter 30 år	PALakileraarut ukiut 30-t ingerlanerini / PAL-skat over 30 år	Ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsut ikilinerat katillugit / Samlet gældsreduktion efter 30 år	Ingerlaannartumik akileraarusiinermi ukiut 30-t ingerlanerini akiitsut ikilissutaat / Gældsreduktion ved straksbeskatning efter 30 år	Assigiinngissut = oqartussaasut ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsuisa ikilinerat / Forskel = mindre offentlig gæld efter 30 år
6%	221,2	42,6	263,8	78,2	185,6
5%	173,5	31,0	204,5	78,2	126,3
4%	135,9	21,7	157,6	78,2	79,4
3%	106,3	14,3	120,6	78,2	42,4
2%	82,8	8,4	91,3	78,2	13,1

Soraarnerussutisiassanut katersineq toqqissisimanermik pilersitsivoq

Soraarnerussutisiassanik katersinissamut qularnaarinninneq utoqqaat suliunnaarsimasusut sulilu suliffeqartut atugaannik pitsaanerulersitsissasoq, aappariit Qeqertarsuarmeertut isumaqarput

All. Arne Mølgaard

Aappariit Isak Hansen 70-inik ukiulik aamma Amalie Henningsen 81-inik ukiulik, Qeqertarsuarmi namminneq illuminni illoqarfiimmit avinngarusimalaartumi eqqissisimanartumilu najugaqarput. Isak Hansen ukiuni 38-nngortuni Qeqertarsuarmi Nukissiorfinni maannakkumut suli sulivoq. Illoqarfimmi SIK-p immikkoortortaani ilaasortaavoq, 1999-imilu SISA pilersinneqarmalli soraarnerussutisiassanik katersilersimavoq. Sulinermini tiimimut 170 kruunisisarpoq, sapaatillu akunneranut 40 tiimit sulisarpoq. Qaammammusiaaniillu 3,40 procentit soraarnerussutisiassaanut ilanngaatigineqartarput.

– SISA aqqutingalugu soraarnerussutisiassanik katersineq suliunnaarnissannut piareersarneruvoq pitsaasoq. Soraarnerussutisiassakka sulinikkut katersorpakka, tamannalu iluaqutaassaaq. Taamaatut aaqqiisimaneq uannut aappannullu iluaqutaanissaat qularutiginngilara, Isak Hansen oqarpoq.

Isak Hansen Nukissiorfinni suliffimmini tatigisaavoq, sulisitsisuatalu suliinnarnissaanik periarfississimavaa, taamaattumillu pisinnaatilluni suliinnarnissani naatsorsuutigaa.

– Soraarnerussutisiassat qulakkeerneqareersimagaluatut, pisinnaatilluni suliinnarnissaq pingaaruteqarpoq. Taamaaliornikkut pisortaniit ikiorserneqanngikkaluarlunga suli inuusinnaagama qujamasuutigaara. Sulinermi inummut peqqinnartuuvoq, Isak Hansen oqarpoq.

Amalie Henningnsen 16-inik ukioqarluni sulinermik inuussutissarsiuteqalerpoq, 60-inillu ukioqarluni Qeqertarsuarmi napparsimmavimmi suliffimminiit soraarninngorpoq. Soraarninngorami 4.000 kruuninik soraarnerussutisivoq. Siusinnerusukkullu soraarnerussutisiassanik katersititsisarneq atuutilersinneqarsimasariaqaraluartoq, taanna isumaqarpoq.

– Sulinerma nalaani soraarnerussutisiassanik katersititsisarneq annerusumik atugaanngilaq, tamannalu soorunami uggornalaarpoq. Siusinnerusukkut soraarnerussutisiassanik katersaqarsimagaluaruma, maanna aningaasaqarnitsinnut immaqa pitsaanerusumik sunniuteqarsimassagaluarpoq. Taamaattumik sulisartut tamarmik SIK-mut ilaasortanngortarnissaat pingaaruteqarpoq, Amalie Henningsen oqarpoq.

Aappariili maanna aningaasatigut taperserput, taakkulu pisaminnik tunisisinnaanissaminnut soqatigiillutik ikioqatigiilluarnertik iluaqutigiluarpaat.

> SISA aqqutingalugu soraarnerussutisiassanik katersineq suliunnaarnissannut piareersarneruvoq pitsaasoq. Soraarnerussutisiassakka sulinikkut katersorpakka, tamannalu iluaqutaassaaq

– Suliffeqarnera ilaatigut pissutingalugu aningaasaqarnerput naammaginartumik ingerlavoq, Isak Hansen oqarpoq. Aappariit aningaasaqarnerat naammattusaariffiulaarsinnaasarmat, soraarnerussutisiassat SISA aqqutingalugu qulakkeerneqartarnerat iluarisimaarpaat.

– Vi kan stadig få vores økonomi til løbe rundt, særligt fordi, at jeg stadig arbejder på fuldt tid i Nukissiorfiit, siger Isak Hansen. Parrets økonomi strammer, og de er derfor lettet over, at pensionerne er sikret gennem SISA.

Akissarsiakinnerusut eqqumaffigineqarnerusariaqartut

Isak Hansen politikkimik pinialunnermillu soqutigisaqarpoq, 1990-ikkullu ingerlaneranni Qeqertarsuup Kommunerisimasaani kommunalbestyrelsimut ilaasortaanikuuvoq. Maannalu inuiaqatigiinni pisunut suli qanimut malinnaalluarpoq. Ukiorpassuarmi ilinniagaqarsimanani sulisartuusimagami, ilinniagaqarsimanngitsut sulinikkut atugaat ilisimasaqarfigilluarpaa. Tamannalu ilaqutariinnut meerartalinnut eqquisartoq ilisimavaa. Sulisartut amerlasuut saniatigooralugu piniarnermik aalisarnermilllu tapertaqartariaqarput, taakkulu pisaminnik tunisisinnaanissaminnut annertunerusumik periarfissaqartariaqarsorai.

– Ilaqutariit sulisartukkormiut meerartallit amerlasuut aningaasatigut ilungersunartorsiorlutik inuupput. Taamaakkaluartoq mattannik tuniniaasinnaanngillat, aammalu qaleralinniarnissamut nipisanniarnissamullu allagartamik tunineqarsinnaanatik, Isak Hansen oqarpoq.

Tamannalu allanngortinniarlugu SIK aamma politikerit suliuniuteqartariaqartut, sulisartoq misilittagartooq isumaqarpoq.

Sunngiffimmi soqutigisaq pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq

Isak Hansen saniatooralugu piniarnertut aalisartullu peqatigiiffiannut ilaasortaajuarsimavoq. Naallu siornatigumut naleqqiullugu piniarneq aalisarnerlu annikinnerusumik ingerlatileraluarlugit, aappariit aasaanerani ukiussamut suli piliniartarput.

– Sunngiffimmi soqutigisarput inuunitsinnut pingaaruteqarluinnarpoq. Umiatsiarput piniutillu aserfallatsaalineqartuartariaqarput. Naak ukioqqortusilaaraluarluta suli eqalunniarneq pujuunerlu ingerlattarpagut, aammassannillu paneritsisarluta. Taamaaliorluta ukiussamut kalaaliminernik peqqumaasersortarpugut, Isak Hansen oqarpoq.

Isak Hansenip umiatsiaaqqani maanna imaanut singissimalereerpaa aasaaneranilu asimiittarnissaminnut piareersalereerput. Aappariit ukiorpaalunni inissiani najugaqareerlutik maanna namminneq illuminni eqqissisimasumi avatagiiseqartumi eqqissillutik najugaqarput.

Pensioner sikrer tryghed

Øget fokus på pensionsordninger er med til, at øge vælvære for de ældre – også for dem der stadigvæk er på arbejdsmarkedet, siger et ældre par fra Qeqertarsuaq

Af Arne Mølgaard

70-årige Isak Hansen og 81-årige Amalie Henningsen lever i dag, en stille tilværelse i eget hus i udkanten af byen i Qeqertarsuaq. Isak Hansen er ansat på 38. år som ufaglært arbejdsmand i Nukissiorfiit i Qeqertarsuaq, og han er medlem i den lokale SIK-afdeling. Siden SISA blev etableret i 1999, har han sparet op til sin pension. Han har en 40 timers arbejdsuge med en timeløn på 170 kroner. 3,40 procent af hans månedsløn bliver trukket fra, og lagt til hans pensionsopsparing.

– Den nugældende pensionsordning med SISA,er en enestående mulighed for os, der stadig er på arbejdsmarkedet. Det betyder, at jeg sikrer min pension, samtidig med at jeg stadig får løn fra mit arbejde. Det er en meget betryggende ordning for mig og min samlever, siger han.

Isak Hansen´s arbejdsgiver har opfordret ham til at beholde sit arbejde, så længe han kan, Han regner derfor med at beholde sit job flere år endnu, selv om dåbsattesten siger, hvad den gør.

– Selvom man har en sikker og god pensionsordning, er det vigtigt, at man er på arbejdsmarkedet sålænge det er muligt. Jeg er glad for, at jeg ikke er afhængig offentlige ydelser, sålænge mit helbred er godt. At holde sig aktiv er godt for helbredet. Både det mentale og det fysiske, siger han.

Udgifter til hobby

Isak Hansen og hans samlever Amalie Henningsen har i mange år boet i et rækkehus, men er flyttet til et hus for tre år siden. De bruger stadig meget af deres fritid i naturen. Parret har en mindre jolle. Derfor kniber det til tider med at spare op, efter alle udgifter er betalt.

> Den nugældende pensionsordning med SISA,er en enestående mulighed for os, der stadig er på arbejdsmarkedet

– Jeg har ikke fået lønforhøjelse i de seneste mange år. Det betyder, at vi ikke har så meget til overs i slutningen af måneden. Men det er noget, man lærer at leve med, siger Isak Hansen.

Amalie Henningnsen har været på arbejdsmarkedet, siden siden hun var 16 år og blev pensioneret fra sit job på sygehuset i Qeqertarsuaq, da hun fyldte 60 år. Hun ærger sig over, at SIK ikke havde sikret bedre pensionsordninger tidligere.

– Der var ikke så meget fokus på pensionsordninger, dengang jeg var på arbejdsmarkedet, og det er selvfølgelig lidt ærgerligt. Men vi støtter hinanden og klarer os økonomisk.

Soraarninngorneq inuunerissaarneq – naatsorsuutigisatit naapertorlugit akilersuigit

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarneq piffissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu aningaasaliineruvoq taamaattumillu pingaartuuvoq siusissukkut ileqqaagaqarnerit aallartissallugu. Siusinnersukkut aallartikkuit utoqqalinersiaqalerninni pitsaanerusumik aningaasaqassaatit.

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Soraarninngornissap tungaanut qanoq amerlatigisunik ileqqaagaqarnissamut malitassanik arlaqartunik peqarpoq. Tamanna inunnut ataasiakkaanut tunngassuteqartorujussuuvoq tassanilu apeqqutaapput maannakkut isertitarisat aamma qanoq inuuneqarneq. Imaasinnaavoq illit qaquguugaluarnersoq soraarninngoruit angalasarusuttutit, sunngiffimmi sammisamik nutaamik sammisaqarusuttutit, ilaquttatit aamma ernguttatit ilagalugit arlalippassuarnik imaluunniit allarluinnarmik sammisaqartarusuttutit.

Tamatumani apeqqutaalluinnarpoq illit utoqqalinissannut naatsorsuutigisatit aningaasaqarninnut naleqquttuussanersut. Pingaaruteqarpoq isertitat aamma aningasartuutit akornanni oqimaaqatigiittoqarnissaa, aamma inuuneq inuunerusutat inuunerissanerit.

Ilimanarluinnartumik ataatsimoortumik pitsaanerpaamillu takunnissinnaaninnut iliuuserisinnaasatuat tassaavoq ingerlaavartumik aningaasaqarnerit misissortarlugu aamma naleqqussartarlugu, soraarninngunnginnerni akiitsut akilerlugit aamma pisussaaffiit allat inaarlugit. Soorunami aammattaaq soraarninngornissannut naammattunik ileqqaagaqarnissat aqussavat.

Tabelinik assigiinngitsunik suliaqarpugut tassani naatsorsorlutigu soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermit qanoq amerlatigisunik tunineqarnissat ilimagisinnaanerit, tassani apeqqutaavoq qanoq akilersuineq aamma ileqqaagaqarneq qanga aallartinneqarsimanersoq.

Tabeli 1-imi takutinneqarpoq maannakkut naliusut tunngavigalugit inuunerup sinnerani tunniunneqartussatut ilimagisinnaasatit, tassa ullumikkut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarlutit aallartikkuit kiisalu 66-inik ukioqalerlutit utoqqalinersiaqaleruit. Naatsorsuutigaarput ukiumut akissarsiavit 10 %-iat SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaassagit, kiisalu ukiumut akissarsiatit 250.000 koruuniusut.

Tabeli 2-imi takutinneqarpoq maannakkut naliusut tunngavigalugit inuunerup sinnerani tunniunneqartussatut ilimagisinnaasatit, tassa ullumikkut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarlutit aallartikkuit kiisalu 66-inik ukioqalerlutit utoqqalinersiaqalissaatit pensionisiaqaleruit. Naatsorsuutigaarput ukiumut akissarsiavit 15 %-iat SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaassagit, kiisalu ukiumut akissarsiatit 420.000 koruuniusut.

Tabelini erseqqissumik takuneqarsinnaavoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnerup sapinngisamik siusissukkut aallartinneqarnissaa. Assersuut tabeli 1-imiittoq takugutsigu 45-nik ukiulik taava naatsorsuutigisariaqarparput, pineqartoq 37.857 koruuninik soraarnerussutisiaqarsinnaasoq, ileqqaagaqarneq 45-nik ukioqarluni aallartinneqarpat. Taanna 45-nik ukiulik soraarninngornissaminut 350.000 koruuninik ileqqaareersimaguni aamma akissarsiami 250.000 koruuniusut 10 %-iat 66-inik ukioqalernissami tungaanut akilertarneri ingerlatiinnaruniuk, taava ukiumut pisartagassai 69.763 koruuninut naatsorsuutigisariaqarput.

Tabeli 1: SISA-mi ileqqaakkanut assersuut
Nioqqutigisaq: Inuunerup sinnerani soraarnerussutisiat piffissaq qularnaveeqqut ukiut 10

Tabel 1: Eksempel på opsparing i SISA
Produkt: Livsvarig livrente med garantitid på 10

Ullumikkut ukiorisat / Alder i dag	Ukiumut isertitat / Årsindtægt	Soraarnerussutisianut akilitut / Pensionsbidrag	Ukiumut pisartagassatut naatsorsukkat / Forventet årlig ydelse
25 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 83.074
30 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 70.643
35 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 59.011
40 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 48.105
45 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 37.857
50 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 28.206
55 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 19.081
60 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 10.315

SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqaruit sukkulluunniit malinnaaffigisinnaavat qanoq amerlatigisunik ileqqaagaqarnerlutit, kiisalu 66-inik ukioqaleruit utoqqalinersiassavit qanoq amerlatiginissaasa naatsorsuutigineqarnerat. Taamaaliussaatit nittartagarput aqqutigalugu www.sisanet.dk

Aammattaaq isumassarsiatsialaavoq paasissallugu pisortanit utoqqalinermi pensionisiassat qanoq amerlatiginissaat paasissallugu, taamaaliornikkullu soraarninngunnginnermi aningaasaqarnerup qanoq isikkoqarnissaa ataatsimoortumik takusinnaallugu.

Pension og livskvalitet – indbetal efter dine forventninger

Pensionsopsparing er en langsigtet investering og derfor er det vigtigt, at du starter tidligt med at spare op. Jo tidligere desto bedre økonomi som alderspensionist

Michael Linfos

Salgschef SISA

Det findes flere tommelfingreregler for, hvor meget man skal spare op til pension. Det er meget individuelt og afhænger af ens nuværende indtægt og levestandard. Det kan være, du har lyst til at rejse, dyrke en ny hobby, foretage en masse aktiviteter med familie og børnebørn eller noget helt andet, når du engang går på pension.

I bund og grund handler det om, at dine forventninger til din alderdom står mål med din økonomi. Det er vigtigt, at der er balance mellem indtægter og udgifter – og du kan leve det liv, du gerne vil.

Den eneste måde du med stor sandsynlighed kan få det bedste overblik er ved løbende at gennemgå og tilpasse din økonomi - afvikle gæld og andre forpligtigelser – inden du går på pension. Så skal du selvfølgelig også have styr på, at du får sparet nok op til pension.

Vi har udarbejdet nogle tabeller, hvor vi har beregnet, hvor meget man kan forvente udbetalt fra din pensionsordning, alt afhængig af hvad man indbetaler, og hvornår man begynder at spare op.

Tabel 1 viser, hvad du kan forvente at få udbetalt i nutidsværdi som livsvarig livrente, hvis du starter på en pensionsopsparing i dag, og du går på alderspension som 66 årig. Vi har forudsat, du indbetaler 10 % af din årsløn, til pensionsopsparing i SISA og at lønnen er kr. 250.000 om året.

Tabel 2 viser, hvad du kan forvente at få udbetalt i nutidsværdi som livsvarig livrente, hvis du starter på en pensionsopsparing i dag, og du går på alderspension som 66 årig. Vi har forudsat, du indbetaler 15 % af din årsløn, til pensionsopsparing i SISA og at lønnen er kr. 420.000 om året.

Det er tydeligt at se i tabellerne, at det er vigtigt at starte sin pensionsopsparing så tidligt som muligt. Hvis vi tager eksemplet i tabel 1 med den 45-årige, så vil vi altså forvente, at pågældende vil kunne få en pension på kr. 37.857, hvis opsparingen begynder i alder 45. Hvis den 45-årige allerede har opsparet kr. 350.000 til pension og så fortsætter med at indbetale 10 % af sin løn på kr. 250.000 frem til pensionering i alder 66 vil den forventede årlige ydelse være kr. 69.763 vis du har en pensionsopsparing i SISA kan du hele tiden følge med i hvor meget der er sparet op og hvad din forventede alderspension vil være når du fylder 66 år. Det gør du på vores portal www.sisanet.dk

Det er også en rigtig god idé at finde ud af, hvad du kan forvente i offentlig alderspension og dermed få et samlet overblik over sin økonomi inden man går på pension.

Tabeli 2: SISA-mi ileqqaakkanut assersuut
Nioqqutigisaq: Inuunerup sinnerani soraarnerussutisiat piffissaq qularnaveeqqut ukiut 10

Tabel 2: Eksempel på opsparing i SISA
Produkt: Livsvarig livrente med garantitid på 10 år

Ullumikkut ukiorisat / Alder i dag	Ukiumut isertitat / Årsindtægt	Soraarnerussutisianut akilitut / Pensionsbidrag	Ukiumut pisartagassatut naatsorsukkat / Forventet årlig ydelse
25 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 209.711
30 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 178.345
35 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 148.991
40 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 121.465
45 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 95.597
50 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 71.231
55 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 48.191
60 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 26.054

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq utoqqalinersiallu ataqatigiissillugit

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Danskitut innuttaassuseqassaatit aamma Nunatsinni najugaqarlutit utoqqalinersiutinik pisartaqarnissamut akuerineqassaguit. Maannakkut pisortatigoortumik utoqqalilluni pensionisiaqarnermut piffissaq killiussaq tassaavoq 66-inik ukioqalerneq. 1. januaari 2021 aallarnerfigalugu pisortatigoortumik utoqqalilluni pensionisiaqalernissamut ukiut 67-inik qaffanneqassapput.

Utoqqalinersiat tunniunneqartartut pingaarnertut marlunnik immikkoortoqarput:

- Tunngaviusumik utoqqalinersiat 2018-imi annerpaamik annertussuseqarput 61.201 kr. utoqqalinersialinnut tamanut
- Utoqqalinersianut tapertat 2018 2018-imi annerpaamik annertussuseqarput 75.915 kr. utoqqalinersialinnut kisimiittunut

75.915 kr. utoqqalinersialimmut allamik utoqqalinersiaqanngitsumik inooqateqartumut aamma aappariit isertitanik maana atuuttunik 200.000 koruunit ataallugit utoqqalinersiutit saniatigut aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat malillugu isertitalinnut. 42.198 kr. utoqqalinersialinnut inooqatigiittunut

Utoqqalernersianut tapertanut apeqqutaavoq inuttut qanoq inissisimanerit, tassa illut kisimiittuunersuutit, inooqateqarnersutit imaluunniit utoqqalinersiuteqanngitsumik inooqateqarnersutit.

Tunngaviusumik Utoqqalinersiat aamma Utoqqalinersianut Tapertat kittaartumik ikilisinneqartarput, tassunga apeqqutaalluni allanit isertitaqarnerpit qanoq annertutiginera. Tunniuttakkat marluullutik ukiumoortumik akinut naleqqussarneqartarput.

Utoqqalinersiat pillugit uani www.sullissivik.gl annertunerusumik atuarsinnaavutit immikkoortumi uani Utoqqalinersiat imaluunniit kommuni najugaqarfigisat saaffigisinnaavat paasissutissanik sukumiinerusunik pissarsiniarlutit.

Matuma ataani assersuutini sisamani pineqarput soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat aamma utoqqalernersiutit akunnerminni ataqatigiinnerat.

Tabeli 3:

40-nik ukioqartoq ukiumut 250.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 10 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutinik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 1 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 3:

40 årig med en årlig indkomst på kr. 250.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 10 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvisning til tabel 1)

Suussuseq / Art	Aningaasat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	250.000
Tunngaviusumik utoqqalinersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	75.915
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	48.015
Ukiumut isertitat apparnissaattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	64.869

Tabeli 4:

25-nik ukioqartoq ukiumut 250.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 10 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutinik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 1 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 4:

25 årig med en årlig indkomst på kr. 250.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 10 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvisning til tabel 1)

Suussuseq / Art	Aningaasat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	250.000
Tunngaviusumik utoqqalinersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	68.232
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	83.074
Ukiumut isertitat apparnissaattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	37.493

Pensionsopsparing i samspil med alderspension

Michael Linfos
Salgschef SISA

Du skal være dansk statsborger og have bopæl i Grønland for at få tilkendt alderspension. Den offentlige pensionsalder er på nuværende tidspunkt 66 år. Pr. 1. januar 2021 forhøjes den offentlige pensionsalder til 67 år.

Alderspension består primært af to ydelser:

- Grundpension 2018 udgør maksimalt kr. 61.201 for alle alderspensionister
- Tillægspension 2018 udgør maksimalt kr. 75.915 for enlige alderspensionister

kr. 75.915 for alderspensionist, der er samlevende med en, som ikke er alderspensionist og hvor parret samlet har en aktuel indkomst under kr. 200.000 ud over alderspension og pension efter Nordisk Konvention om social sikring.
kr. 42.198 for samlevende alderspensionister

Tillægspension er afhængig af din civile status, altså om du er enlig, samlevende eller samlevende med en, som ikke er alderspensionist.

Der reduceres gradvist i både Grundpension og Tillægspension alt afhængig af hvor store indtægter du har fra anden side. Begge ydelser indeksreguleres årligt.

Du kan læse mere om alderspension på www.sulissivik.gl under punktet Pension eller kontakte din bopælskommune for yderligere oplysninger.

Nedenstående fire eksempler viser samspillet mellem pensionsopsparing og alderspension.

Tabeli 5:

40-nik ukioqartoq ukiumut 420.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 15% akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutinik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 2 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 5:

40 årig med en årlig indkomst på kr. 420.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 15 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvisning til tabel 2)

Suussuseq / Art	Aningaasat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	420.000
Tunngaviusumik utoqqalinersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	50.956
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	121.465
Ukiumut isertitat apparnissaattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	186.378

Tabeli 6:

25-nik ukioqartoq ukiumut 420.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 15 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutinik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 2 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 6:

25 årig med en årlig indkomst på kr. 420.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 15 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvisning til tabel 2)

Suussuseq / Art	Aningaasat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	420.000
Tunngaviusumik utoqqalinersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	11.245
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	209.711
Ukiumut isertitat apparnissaattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	137.843

Sooq SISA-mi ileqqaassavit

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Uagut oqariartuuterput tassaavoq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernik pilerinartunik, katersat erniaannik qaffasinnerpaanik aammalu nalorninartoorfiusinnaasut appasinnerpaaffimmi inissisimatitsilluta tunniussaqarnissarput. Tassaavugut Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfik aamma ilaasortanik pigineqartoq. Aktiaatilinnut sinneqartoorutinik tunniussisussaanngilagut, uagut ilaasortatsinnut sinneqartoorutinik tunniussisussaavugut.

Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermut ukiorpassuarni misilittagaqarpugut aamma maannakkut Nunatsinni kisimiilluta soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfiuvugut, PFA Soraarneq Nunatsinnit aninerata kingornatigut.

Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfittut nunatsinni naatsorsueqqissaarnermi paasissutissanik aallaaveqarnissaq pissusissamisoorpoq. Tamanna imatut paasineqassaaq siunissami soraarnerussutisianik tunniussisarnissamut missingiutaasut, nunatsinni qanoq sivisutigisumik inuusarneq aallaavigalugu naatsorsortaratsigit. Nunatsinni qanoq sivisutigisumik inuusarneq qaffakkiartorpoq, kisianni suli danskit qanoq sivisutigisumik inuusarnerannit appasinneruvoq, tamannalumi annertungaatsiartumik sunniuteqarpoq illit soraarnerussutisiassavit ilinnut tunniunneqarnerannut.

Soraarninngornermi uagut tunniuttakkagut inuunerup sinnerani soraarnerussutisiassatut tunniunneqartarput ukiuni qulini piffissaq qularnaveeqqutigalugu. Inuup 66-inik ukiullip ilimagisinnaavaa 80,6-inik ukioqalernissami tungaanut inuusinnaanini, tassa nunatsinni naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit paasissutissat naapertorlugit, akerlianik danskit toqusoqartarneranut assersuutissatut killiussaanni 88,0-inik ukioqalernissaq tikillugit inuusinnaaneq ilimagineqarluni.

Tamanna imatut paasineqassaaq inunnut ataasiakkaanut soraarnerussutisiaq tunniunneqartoq SISA-mi 33 %-it missaannik qaffasinneruvoq, tassa inuunerup sinnerani soraarnerussutisiassatut pisartakkat danskit toqusoqartarneranut naatsorsuinerisa malinneqassagaluarnerannut sanilliussilluni.

SISA Nunatsinni kisimiilluni soraarnerussutisiaqalernissamut neqerooruteqartuuvoq, nunatsinni naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit paasissutissat naapertorlugit inuunerup sinnerani soraarnerussutisiaqarnissamik neqerooruteqartoq, taamaattumik ilinnut tamanna annertuumik iluaqutissartaqassaaq SISA-mi ileqqaagaqarnissannut.

SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqaruit sukkulluunniit malinnaaffigisinnaavat qanoq amerlatigisunik ileqqaagaqarnerlutit, kiisalu 66-inik ukioqaleruit utoqqalinersiassavit qanoq amerlatiginissaasa naatsorsuutigineqarnerat. Taamaaliussaatit nittartagarput aqqutigalugu www.sisanet.dk

Hvorfor spare op i SISA

Michael Linfos

Salgschef SISA

Vores mission er, at levere attraktive pensionsordninger med det bedst mulige afkast og den lavest mulige risiko. Vi er en grønlandsk pensionskasse og er ejet af medlemmerne. Vi skal ikke levere et overskud til aktionærer – vi skal levere overskud til vores medlemmer.

Vi har mange års erfaring med pensionsopsparing i Grønland – og er nu den eneste pensionskasse i Grønland efter PFA Soraarneq har trukket sig ud af Grønland.

Som grønlandsk pensionskasse er det naturligt at tage udgangspunkt i grønlandske statistiske data. Det betyder, at vores fremtidige prognoser for pensionsydelser er beregnet efter den grønlandske levealder. Levealderen er stigende i Grønland, men den er stadigvæk lavere end den danske, og det betyder faktisk en hel del, når du skal have din pension udbetalt.

Vores ydelser ved pension bliver udbetalt som en livsvarig livrente med en garantitid på 10 år.

En 66-årig kan i gennemsnit forvente at leve 80,6 år efter de grønlandske statiske data, mens den danske benchmark dødelighed giver en forventet restlevetid til alder 88,0.

Det betyder, at den månedlige pensionsydelse, der udbetales til den enkelte er cirka 33% højere i SISA end hvis livrenten blev beregnet på dansk dødelighed.

SISA er den eneste pensionsudbyder i Grønland, der kan tilbyde en livsvarig livrente beregnet efter grønlandske statiske data – så derfor vil det være en stor fordel for dig at spare op i SISA.

Hvis du har en pensionsopsparing i SISA kan du hele tiden følge med i hvor meget der er sparet op og hvad din forventede alderspension vil være når du fylder 66 år. Det gør du på vores portal www.sisanet.dk

Vi er ikke de første

Der er stor folkelig opbakning til pensionsordningerne i Danmark og på Færøerne. I Danmark er der tale om en frivillig ordning, som 80 procent betaler til, mens der på Færøerne er indført en obligatorisk pensionsordning i stil med den grønlandske model.

Af Trine Juncher Jørgensen

Det danske pensionssystem er flere år i træk blevet kåret som verdens bedste. Det skyldes en kombination af et rigtig godt offentligt pensionssystem i form af folkepensionen, og at 80 procent af alle danskere har deres egen pensionsordning i kraft af deres job eller i privat regi.

– Vi har udryddet fattigdom blandt ældre. I mange andre lande er fattigdom blandt ældre et kæmpe problem. Dertil er vores pensionssystem godt, fordi langt de fleste, når de går på pension, kun oplever et begrænset fald i indkomst. Dvs. at de kan fortsætte deres økonomiske levevis og f.eks. blive boende i boligen, når de går på pension. Det har stor værdi for den enkelte og for samfundet, siger vicedirektør Jan V. Hansen fra Forsikring & Pension, der er brancheorganisation for forsikring- og pensionsselskaberne i Danmark.

Pensionskroner og lønkroner

I Danmark har man ikke lovbestemt pensionsordning, men alligevel er pensioner så indgroet en del af den danske arbejdsmarkedsstruktur, at stort set alle danskere betaler til en pensionsordning. Det er dog ikke kommet af sig selv.

I 1957 indførtes folkepensionen og i 1964 ATP-ordning, der er en tillægsforsikring, som arbejdstager og arbejdsgiver er forpligtet til at indbetale til. De fleste arbejdsmarkedspensionsordninger blev etableret i 1930'erne, mens LO og FTF-medlemmerne kom med i 1960'erne. I 1987 blev der indgået en aftale, der dækkede stort set resten af arbejdsmarkedet.

En krumtap i det danske pensionssystem er, at en pensionskrone skal være lige så meget værd som en lønkrone.

– Den balance har præget den måde, man har tænkt pension på i Danmark. Når man skal have en lønmodtager til at hensætte en del af lønnen i 40-60 år, så er det vigtigt, at det opleves som en god investering for den enkelte. Politisk disciplinering er altafgørende, så folk ikke er bekymrede for, om pengene brandbeskattes eller forsvinder. Dernæst er det vigtigt, at når pensionen udbetales, så bliver den ikke modregnet for kraftigt i de offentlige systemer. Det har pensionsreformerne heldigvis sikret, så det igen kan betale sig at spare op til pension, siger Jan V. Hansen.

Tilbagetrækningsalder justeret

Et centralt element i den danske pensionsordning er, at man har besluttet, at tilbagetrækningsalderen skal følge udviklingen i levetid. Dvs. jo yngre man er, desto flere statistiske leveår har man tilbage, og desto senere kan man gå på pension.

– Det danske pensionssystem er med tilbagetrækningsreformen fra 2006 og 2011 fremtidssikret. Det har været nødvendigt for at skabe den rigtige balance mellem antal år på arbejdsmarkedet, hvor man betaler skat og antal år på pension, hvor man modtager ydelse, siger Jan V. Hansen, der kalder det et udtryk for en meget perspektivrig og fremadrettet økonomisk tænkning.

Der er dog stadig en mindre gruppe, der står uden for pensionssystemet i Danmark. Det drejer sig om selvstændige, en mindre gruppe på arbejdsmarkedet og endelig dem helt uden for arbejdsmarkedet.

– Der er tale om en meget sammensat gruppe af folk; nogle klarer sig rigtig godt og lægger til side, og andre med mere svingende indkomster samt endelig lavindkomstgruppen, der står helt uden for arbejdsmarkedet på f.eks. førtidspension. Sidstnævnte har ikke mulighed for at lægge til side, men vil på den anden side heller ikke opleve den store lønnedgang i pensionsårene. For de øvrige forsøger man med positive incitamentsstrukturer og skattemæssige fordele, at få dem til at betale pension.

– De pensionsreformer, som netop er ved at blive vedtaget, betyder, at det i langt højere grad vil kunne betale sig at spare op til pension. Vi har da et håb og en forventning om, at nogle af de her grupper, vil begynde at spare op.

Obligatorisk pension på Færøerne

På Færøerne blev der indført obligatorisk pensionsordning i 2014 efter flere års tilløb.

– Politikerne og befolkningen havde et ønske om en tvungen pensionsordning, fordi de fleste godt kunne se, at befolkningsvæksten og sammensætningen af befolkningen med flere og

flere ældre vil skabe en pensionsbombe om nogle år, som det offentlige system ikke kan håndtere alene. Derfor vil den obligatoriske pensionsordning også medføre en regulering i folkepensionen, hvilket der er en vis forståelse for på Færøerne, men som også har skabt meget debat, fortæller bestyrelsesformand i Betri Pensjón, Mortan Poulsen, der er et af de tre pensionsselskaber på Færøerne.

> „Vi har udryddet fattigdom blandt ældre. I mange andre lande er fattigdom blandt ældre et kæmpe problem"

Den obligatoriske pensionsordning betyder, at alle færinger betaler et mindre beløb i pensionsbidrag. I 2018 udgjorde beløbet 4 procent af lønnen. I 2029 skal bidraget udgøre 15 procent. I modsætning til i Danmark beskattes pensionsbidraget straks, hvilket betyder at pensionen er skattefri, når den udbetales. Fra politisk hold ønskede man også at styre måden, folk fik udbetalt pensionen på, således, at man ikke får hele beløbet på en gang, men får en større del udbetalt i bidder som livrente og ratepension.

– Det politiske mål har således været at sikre, at folk ikke bruger alle pensionsmidlerne med det samme, men netop fordeler dem over alle pensionsårene, siger Mortan Poulsen.

Det er arbejdsgiveren der ved hver lønudbetaling overfører det lovbefalede pensionsbidrag. Har medarbejderen ikke valgt, hvor pensionsbidraget skal overføres til, vil arbejdspladsen vælge et pensionsselskab eller bank at overføre pengene til. På den måde sikrer man, at alle der får udbetalt løn, får indbetalt pensionsbidrag.

Danmarkimi soraarnerussutisiaqartitsisarneq nunarsuarmi pitsaanersaavoq, tassaasoq folkepension inuinnaallu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaat, tamatumuunakkullu ilaatigut utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsinneqarsimavoq kiisalu inuit soraarninngoraangamik inuuniarnermik pitsaassusaa attatiinnarsinnaavaat, Forsikring & Pensionimi pisortap tullia, Jan V. Hansen, oqaluttuarpoq.

Danmark har verdens bedste pensionssystem, der består af en folkepension og private pensionsordninger, der dels sikrer, at fattigdom blandt ældre er stort set udryddet samt at folk kan opretholde deres levestandard efter pensionsalderen, fortæller vicedirektør i Forsikring & Pension, Jan V. Hansen.

Savalimmiuni pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartitaanerup eqqunneqarnera naammagisimaarneqarpoq, tassuunakkut qulakkeerneqarmat ukiualunnguit qaangiuppata pisortat soraarnerussutisianut artukkerneqannginnissaat. Taamatut oqaluttuarpoq Betri Pensjónimi siulersuisut siulittaasuat Mortan Poulsen.

På Færøerne er der udbredt tilfredshed med indførelse af en obligatorisk pensionsordning, der er med til at sikre, at der ikke springer en økonomisk bombe i det offentlige pensionssystem om få år. Det fortæller bestyrelsesformand for Betri Pensjón, Mortan Poulsen.

Thorshavn.

Siulliunngilagut

Danmarkimi Savalimmiunilu soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinerit innuttaasunit annertuumik tapersersorneqarput. Danmarkimi kajumissutsimik aaqqissuussinerupput, inuit 80 procentii akiliisarlutik, Savalimmiuni Kalaallit Nunaanni aaqqissuussinertut ittumik pinngitsaalisaasumik soraarnerussutisinissamut akiliisarnissaq eqqunneqarsimalluni

All. Trine Juncher Jørgensen

Qallunaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaariaasiat ukiuni arlalinni tulleriisiinnarlugu nunarsuarmi pitsaanerpaatut toqqarneqartarsimavoq. Tamatumunnga pissutaavoq pisortat pitsaasumik soraarnerussutisiaqartitsinerat, folkepensionimik taaneqartartumik, aammalu qallunaat 80 procentii suliffimminnit namminersortutulluunniit namminneerlutik soraarnerussutisiaqalernissaminnut ileqqaarmata.

– Utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsissimavarput. Nunani allarpassuarni utoqqaat akornanni piitsuuneq ajornartorsiutaasorujussuuvoq. Tamatuma saniatigut utoqqalinersiaqartitseriaaserput pitsaasuuvoq, tassa amerlanerpaat soraarnerussutisiaqaleraangamik aningaasarsiaat killilimmik appartarmata. Tassa imaappoq, aningaasaqarnikkut inooriaasertik attatiinnarsinnaavaat assersuutigalugulu soraarnerussutisiaqaleraangamik najukkaminniiginnarsinnaallutik. Tamanna ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu annertuumik naleqarpoq, Forsikring & Pensionimi, Danmarkimi sillimmasiinermut soraarnerussutisiaqalernissamullu suliffeqarfiit kattuffianni, pisortap tullia Jan V. Hansen oqarpoq.

Soraarnerussutisiat akissarsiallu

Danmarkimi soraarnerussutisianut ileqqaarnissamut inatsiseqanngilaq, taamaakkaluartoq soraarnerussutisiat Danmarkimi sulisartoqarnerup aaqqissuussaaneranut ima akuutigilersimapput qallunaat tamangajavimmik soraarnerussutisianut akiliisarlutik. Tamannali nammineerluni takkussimanngilaq.

1957-imi folkepension eqqunneqarpoq 1964-imilu ATP-mik aaqqissuussineq atulerpoq, tassungalu sulisitsisoq sulisartorlu akiliuteqarnissaminnut pisussaaffeqarput. Sulisartoqarnermi soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerit amerlanersaat 1930-ikkunni pilersinneqarpoq, LO-milu aammalu FTF-imi ilaasortat 1960-ikkunni ilannguppput. 1987-imi sulisartoqarnerup sinnera tamakkingajallugu isumaqatigiissuteqartoqarpoq.

Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periutsunut pingaarutilik tassaavoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaq koruuni ataaseq akissarsiatut koruunitut ataatsitut naleqartigissammat.

– Oqimaaqatigiissitsineq tamanna Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamik isumamut sunniuteqarsimavoq. Akissarsiortoq akissarsiami ilaanik ukiuni 40-60-ini ileqqaartinniaraanni pingaaruteqarpoq tamassuma ataasiakkaanut aningaasaliissuteqarluanertut misigineqarnissaa. Politikkikkut noqissinnaaneq aalajangiisuuvoq, aningaasat annertuumik akileraaruserneqarnissaat tammarnissaalluunniit inuit ernumassutigissanngimmassuk. Tulliullugu pingaaruteqarpoq soraarnerussutisiat tunniunneqaraangata pisortat periusaannit annertuallaamik ilanngarneqannginnissaat. Qujanartumik soraarnerussutisianik aaqqissuusseqqinnikkut tamanna qulakkeerneqarsimavoq, taamaasilluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq akilersinnaaqqilerluni, Jan V. Hansen oqarpoq.

Soraarninngornissamut ukiut iluarsineqarput

Qallunaat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineranni aalajangiisoqarsimavoq soraarninngornissamut ukiut inuunerup sivisussusaata ineriartornera malissagaat. Tassa imaappoq, inuusunnerujartortilluni ukiut inuuffissat amerlanerussapput, taavalu kingusinnerusumik soraarninngortoqassaaq.

– Soraarninngornissamut aaqqissuusseqqinnerit 2006-imeersoq 2011-meersorlu pissutigalugit Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periuseq qulakkeerneqarpoq. Tamanna pisariaqarsimavoq ukiut suliffiullutik akileraarfiusut ukiullu soraarnerussutisiaqarfiit sivisussusaat eqqortumik oqimaaqatigiissinniarlugit, Jan V. Hansen oqarpoq, tamannalu taavaa aningaasaqarnermik eqqarsarnertut siunissalerujussuartut siumullu isigisutut.

Sulili ikinnerusunik peqarpoq Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periutsip avataaniittunik. Tamakkua tassaapput namminersortut, sulisartut ilaat ikittut kiisalu sulisartoqarnerup avataaniittut.

– Tamakkua tassaapput inuit immikkoortorujussuit; ilaat ingerlalluaqaat ileqqaartarlutillu, allat aningaasarsiaat nikerarneruppput kiisalu annikitsumik aningaasarsiortut, sulisartoqarnerup avataaniittut assersuutigalugu siusinaartumik soraarnerussutisiallit. Kingulliit ileqqaarnissaminnut periarfissaqanngillat, aappaatigulli aamma soraarnerussutisiaqalernermikkut akissarsiaat imatorsuaq appariaratik. Allat allatigut kajumissaarutitigut akileraarutitigullu iluaqutissiinikkut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisinniarneqarput.

– Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineqqinnerit, akuersissutigineqangajalersut kingunerissavaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq annertunerusumik akilersinnaassasoq. Neriuutigaarput naatsorsuutigalugulu gruppit tamakkua ilaat ileqqaalissasut.

Savalimmiuni pinngitsaalisamik ileqqaartinneqarput

Savalimmiuni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineq pinngitsoorani peqataaffissaq 2014-imi atulerpoq, ukiuni arlalinni piareersarneqareersimalluni.

– Politikerit innuttaasullu pinngitsaalisamik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq kissaatigisimavaat, pissutigalugu amerlanerpaat takusinnaasimammassuk innuttaasut amerliartornerat katitigaanerallu, tassa utoqqaat amerligaluttuinnarnerat, pissutigalugit utoqqalinersiaqalersussarpassuit pisortat kisimiillutik isumagisinnaassangimmatigit. Taamaattumik pinngitsaalisaasumik soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinikkut aamma folkepension iluarsineqarpoq, tamannalu Savalimmiuni paasineqarsinnaasimavoq, kisiannili annertuumik oqallitsitsisimalluni, Betri Pensjónimi, Savalimmiuni soraarnerussutisiaqalernissamut suliffeqaarfiit pingasut ilaanni, siulersuisuni siulittaasoq, Mortan Poulsen oqarpoq.

Pinngitsaalineqarluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartitsineq pissutigalugu Savalimmiormiut tamarmik annikinnerusumik soraanerussutisiaqalernissamut akiliisarput. 2018-imi akiliutissaq akissarsiat 4 procenteraat. 2015-imi 15 procentinngorsimassaaq. Danmarkimi taamaangitsoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat ingerlaannaq akileraaruserneqartarput, tamannalu pissutigalugu soraarnerussutisiat tunniunneqaraangata akileraaruteqarneq ajorput. Politikerit aamma soraarnerussutisiat inunnut tunniunneqartarnerat aqunniarpaat, taamaasilluni aningaasat tamaasa ataatsikkut tunniunneqartarnatik, livrentetulli soraarnerussutisiatullu naaffeerartumik tunniuttarlugit.

> Utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsissimavarput. Nunani allarpassuarni utoqqaat akornanni piitsuuneq ajornartorsiutaasorujussuuvoq

– Taamaasilluni politikkikkut anguniagaasimavoq qulakkiissallugu inuit soraarnerussutisiatik tamaasa ingerlaannaq atussanngikkaat, ukiunulli soraarnerussutisiaqarfinnut agguarlugit pisassagaat, Mortan Poulsen oqarpoq.

Sulisitsisup akissarsisitsinerit tamaasa soraarnerussutisiassanut akiliutit inatsisikkut aalajangersakkat akilertarpai. Sulisoq toqqaasimanngippat soraarnerussutisiassat sumut ingerlatinneqassanersut sulisitsisup pensionsselskabi aningaaserivilluunniit aningaasanik ikisisarfissaq toqqassavaa. Taamaasilluni qulakkeerneqarpoq kikkut tamarmik akissarsiortut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisarnissaat.

Allatseqarfipput Nuummiippoq maannakkullu sulisut arfiniliuvugut.

Vores sekretariat er placeret i Nuuk og vi er pt. seks medarbejdere.

Saamerlernit: Nuka Bilo Heilmann, ikiorti ilinniakkamik ingerlatsisoq – taartaasartoq • Pâviâraq Heilmann, Allattoqarfimmi pisortaq • Emma Junge Dalager, Siunnersorti
Søren Schock Petersen, Pisortaaneq • Amalie Nielsen, Siunnersorti • Michael Linfos, Tuniniaanermut pisortaq

Fra venstre: Nuka Bilo Heilmann, studentermedhjælper – vikar • Pâviâraq Heilmann, Sekretariatschef • Emma Junge Dalager, Konsulent
Søren Schock Petersen, Administrerende Direktør • Amalie Nielsen, Konsulent • Michael Linfos, Salgschef

Naalakkersuisut SISA toqqarpaat Soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 21, 28. november 2016-imeersoq tunngavigalugu akiliutinik tigooraanermut isumaginnittussatut.

Naalakkersuisut har valgt SISA som forvalter af indbetalinger til den obligatoriske pensionsordning efter Inatsisartut Lov nr. 21 af 28. november 2016.

SISA suua

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Matuma siornatigut allanneqareersutut Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfiuvugut.

Oqariartuut tassaavoq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernik pilerinartunik, katersat erniaannik qaffasinnerpaanik aammalu nalorninartoorfiusinnaasut appasinnerpaaffimmi inissisimatitsillugit tunniussaqarnissarput. SISA ilaasortanik pigineqarpoq aktiaatilinnut sinneqartoorutinik tunniussisussaanngitsoq.

SISA pilersinneqarpoq 1999-imi sulinermik inuussutissarsiuteqartunut SIK-ip isumaqatigiissutai tunngavigalugit akissarsiaqartitaasunut soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfittut.

SISA-p 2016-imi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat agguaqatigiissitsilluni erniaqartitsinermit niuerneq tunngavigalugu erniaqartitsinermut allanngortippaa. Tamatuma kingunerisaanik SISA-mit 455 mio. koruunit sinnerlugit naliliutit ileqqaakkat ilaasortanut tamanut agguaanneqarput. Aningaasat taakku SISA-mi ilaasortat ilaqqaagaannut agguaanneqarlutik inissinneqarput 2016-ip naalernerani.

Tamatumunnga ilutigitillugu siulersuisut aalajangiipput suliffeqarfiit soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernik neqerooruteqartarnissamik Nunatsinni suliatigut sammisanut tamanut suliffeqarfinnut assigiinngitsunut aamma tamanut aamma kattuffinnut.

Hvem er SISA

Michael Linfos

Salgschef SISA

Som tidligere beskrevet er vi en grønlandsk pensionskasse.

Missionen er at levere attraktive pensionsordninger med det bedst mulige afkast og den lavest mulige risiko. SISA er ejet af medlemmerne og skal ikke levere et overskud til aktionærer.

SISA blev etableret i 1999 som pensionskasse for medarbejdere ansat under SIK-overenskomst.

I 2016 omlagde SISA pensionsopsparingen fra et produkt på gennemsnitsrente til et produkt på markedsrente. Det betød, at SISA kunne frigøre og fordele over 455 mio. kroner af de opsparede værdier til medlemmerne. Disse penge blev sat ind på medlemmernes opsparing i SISA i slutninger af 2016.

Samtidigt besluttede bestyrelsen, at tilbyde firmapensionsordninger inden for alle fagområder og til alle typer af virksomheder og organisationer i Grønland.

SISA kisitsisit najoqqutassat:

- 3.135,8 mio. koruunit 31. decembari 2017 killiffigalugu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaapput.
- 210,2 mio. koruunit 2017-imi toqqortatut isertinneqarput 2017.
- Ilaasortamut ataatsimut aningaasartuut: 387 koruunit 2017-imi.
- Nunatsinni suliffeqarfiit 200+ SISA-mut soraarnerussutisiaqalernissamut sulisuminnik akiliussisarput.
- Ilaasortat 35.500 missaanniipput.
- Soraarnerussutisiaqartut 800-t 2017-imi 32,4 mio. koruuninik pisartakkaminnik pissarsipput.

Nøgletal for SISA:

- 3.135,8 mio. kroner i samlet pensionsopsparing pr. 31. december 2017.
- 210,2 mio. kroner i indbetalte bidrag i 2017.
- Omkostning pr. medlem: 387 kroner i 2017.
- 200+ grønlandske virksomheder indbetaler til pension i SISA for deres ansatte.
- Cirka 35.500 medlemmer.
- 800 pensionister modtog 32,4 mio. kroner i ydelser i 2017.